BUDAPEST, XXXVII. ÉVFOLYAM. 2. SZÁM. 1903. PÉNTEK, JANUÁR 2.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon száma 788.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . 20 kor. | Egy hóra 3 kor 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 12 korona. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 15 korona.
Egy szám ára 12 fil

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY
szépirodalmi főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., VÁRMEGYE-UTCZA 11.
Telefon szama 706.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Párisban főügynökségünk: John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Londonban főügynökségünk: Teleki József 11. Bloomsbury Square.
Frankfurtban a/M: Németországi kizárólagos vezérképviseletünk Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókjai.
Bécsben: Danneberg I. I., Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler I., Wallfischgasse 10 Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Zürichben: Orell, Fussli & Co.
és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
Vezercikk: Maradt a homály.
A függetlenségi pártról.
Bánffy nyilatkozatai.
Az ujévi üdvözlések.
Lamsdorff hazautazott.
A szász udvar regenyei.
Merenylet egy ügyved ellen.

Maradt a homály.

(Sz.) Az ujévi politikai beszédeknek és nyilatkozatoknak egész rengetege van előttünk. Valamennyivel nem foglalkozunk. Nem is foglalkozhatunk. Az országos érdeklődés tulajdonképen csak két pontra irányozódott a politikai ujév eseményei dolgában. Széll Kálmán beszédére és a függetlenségi és 48-as pártnak Kossuth Ferencznél való tisztelgésére.

Azután a szinpadias hatással elrendezett szczenéria után, melylyel tegnap Bécsben befejezték a kiegyezési tanácskozásokat és az ó esztendő utolsó órájában adták tudtára a világnak, hogy megvan a kiegyezés: az ország közvéleménye feszült várakozással leste-várta Széll Kálmán mai beszédét. Nos, Széll Kálmán miniszterelnök hü maradt magához. Nem mondott semmit. Előttünk van beszédje. Telespékelve a hallgatóság zajos tetszésnyilvánításaival, a miből azt látjuk, hogy a szabadelvüpárt nagy lelkesültséggel fogadta vezérének nyilatkozatait. De hát mik ezek a nyilatkozatok? Mik főképen arról a kérdésről, mely lázban tartja az országot? Mit tudunk meg ezekből a nyilatkozatokból a kiegyezés dolgában?

Teljességgel semmit.

Széll Kálmán mondott egy rapszodikus beszédet, melyben vannak hosszu és igen rövid mondatok, rethorikai szólásformák; de semmiféle fölvilágositás. Hogy a miniszterelnök miképen viszonozza pártjának áradozó magasztalását: az talán mellékes dolog ebben a pillanatban. Az ország nem erre kiváncsi. Még arra sem, hogy Széll Kálmán ragaszkodik négy évvel ezelőtt adott programmjához. Mert ezt már hallottuk tőle számtalanszor. A nemzet is, és azt tartjuk, hogy talán a szabadelvüpárt is nem rapszodikus kijelentéseket, hanem nyilt, egyenes, világos beszédet várt tőle. Beszédet, melyből megtudhatjuk, hogy mi történt Becsben? Beszédet, melyből megtudhatjuk, hogy miképpen kötötte meg a két állam kormánya a vám- és kereskedelmi szövetséget? E helyett azonban Széll Kálmán előállott egy csomó frázissal. Hogy csatából jön. Hogy még rajta van a nehéz küzdelem pora. Hogy nincsen se győző, se legyőzött; hanem azért vannak győztes gondolatok itt is, ott is. Hogy megvédelmezték az érdekeket itt is, ott is. És igy tovább. Egy csomó rébusz. De hiszen nem rébuszok kellenek most az országnak; hanem világosan megnyugtató fölvilágositások. Mi az ördögöt érdekli most a nemzetet a csata, meg a küzdőtér pora, a mit Széll Kálmán magával hozott?

Először: Még csak azt sem mondta meg Széll Kálmán egyetlen szóval sem, hogy hát valóban megkötötték ott Bécsben a titokzatos paktum rendjén a vám- és kereskedelmi szövetséget. A tegnap kiadott hivatalos kommünikék is csak azt mondják, hogy megtalálták a kivezető utakat; tehát valamiben megállapodtak. De az, hogy megvan-e hát a szövetség: ma épp oly bizonytalan, mint volt huszonnégy órával ezelőtt.

Másodszor. Egyetlen szóval se tett említést Széll Kálmán arról, van-e neki garanczia arra nézve, hogy a létrejött megállapodás törvényes intézménynyé válik alkotmányos, rendes formák szerint Ausztriában, s nem vagyunk-e kitéve annak, a mi már egyszer megtörtént: hogy egy uj osztrák kormány egyszerüen félreteszi a Széll Kálmán és Körber közt létrejött megállapodást?

Harmadszor: Széll Kálmán egyetlen szóval se magyarázta meg, hogy hát tulajdonképen mi van abban a megállapodásban s ha létrejött a kiegyezés, mi van benne? Söt kijelentette egész határozottan, hogy ő erről nem beszél; majd beszélni fognak a ház elé terjesztendő javaslatok.

Negyedszer: Nem adott felvilágositást arról sem, hogyan tervezik a kiegyezést, milyen időtartamra, hány esztendőre?

Szóval: Széll Kálmán mai beszéde után az ország megmarad a teljes és tökéletes bizonytalanságban.

Mire való ez a titkolózás? Mi értelme van ennek. Hiszen ha már létrejött a megállapodás, nincsen semmi szükség a további szigoru diszkréczióra. Ellenben az ország nyugalma és az összes gazdasági tényezők minden érdeke megköveteli, hogy tudjuk, miben és hogyan történt megállapodás.

Ha Széll Kálmán azt tartja, hogy az országnak nincsen semmi köze az ő titkos bécsi csatájának részletes eredményeihez: akkor legalább a saját pártjával szemben tartoznék bizalommal és a saját pártjával szemben tartozó kötelessége parancsolhatná neki, hogy beszéljen nyiltan és nem talányokban.

Engedelmet kérünk, de ez nem járja! Négy esztendőn át tartogatta Széll Kálmán ezt az országot folytonos hitegetésekkel, igérgetésekkel. Négy esztendőn át burkolózott bele a szigoru diszkréczióba, mely államférfiui bölcseség mellett a nemzet óriási károkat szenvedett. És most, amikor hazajött a csatából, s győztes gladiátorként áll pártja előtt, büszkén ütögetve pajzsára: megint csak titkolózik. Valósággal provokálja ezzel azt a gyanut, hogy az a mi Bécsben történt, nem egyéb, mint valami kétes értékü paktum, valami ideiglenes megállapodás, aminek nincsen semmiféle garanczia.

Csodálkozunk a szabadelvü párton, melyet ugy elvakithat a föltétlen bizalom széditő tulajdonsága, hogy megfeledkezett a maga méltóságáról és megfeledkezett arról, a mit bizvást megkövetelhet vezérétől. Elvégre is a kiegyezés nem a Széll Kálmán és Körber ur privát ügye. Még csak nem is a fölség privát ügye. Hanem a nemzeté. A nemzeté, melynek ahhoz valóságos életérdekei füződnek. A szabadelvü pártban — ugy tudjuk — vannak igen önérzetes férfiak, a saját politikai egyéniségökre is önérzetes emberek. Hogyan türhetik ezek azt, hogy a bizalmukat a kormányelnök rideg bizalmatlansággal viszonozza? De hát ez az ő dolguk. Ugy látszik, hogy a szabadelvü pártban nagyon átformálódnak a politikai egyéniségek annak a proczesszusnak a rendjén, melyről ma gr. Apponyi a neki bókoló üdvözlő szónok beszédére válaszolva, azt mondta, hogy a szabadelvü pártban a lélektani nehézségek eloszlottak.

Szerencsére a függetlenségi és 48-as párt nem ugy vélekedik, mint a szabadelvü párt. Kitünik ez Kossuth Ferencz mai igazán érdekes és értékes, egy előrelátó politikus higgadt és erős meggyőződésektől áthatott beszédéből.

Kossuth Ferencz igen bölcsen már rámutatott a kerdés velejére. Arra, hogy akármit végzett legyen is Bécsben Széll Kálmán és Körber: az nem imponálhat még senkinek, legkevésbbé kötheti a magyar parlamentet. Ha megtudjuk is, hogy mi van abban a most még titokzatos kiegyezésben; a magyar nemzet képviselete nem alázhatja meg magát odáig, hogy ujra törvényerőre emeljen egy kiegyezést, mielőtt azt az osztrák reichsrath elfogadja. Kossuth Ferencz kijelentette, hogy a függetlenségi párt ilyen szégyenletes dologba nem megy bele és a párt teljes mértékben hozzájárult ehhez a korrekt fölfogáshoz.

De szólván a függetlenségi párt mai tisztelgéseiről, konstatálhatjuk, hogy ez jelentőség dolgában nagy és nevezetes politikai esemény számba megy. Azokkal a rosszakaratu, teljesen alaptalan gyanusitásokkal szemben, amik a függetlenségi pártról legutóbb ujra fölmerültek, s amiknek egyenesen az volt czéljok, hogy a pártban zavarok támadjanak: a mai tisztelgés hatalmas tüntetés volt. Tüntetés egyfelől a pártban uralkodó teljes és tökéletes egyetértés, a programmszerü elvekhez való tántorithatatlan ragaszkodás és az ország érdekeiért vivandó harczok rendjén a párt minden egyes tagját átható elszántság; másfelől pedig a Kossuth Ferencz, mint pártvezér iránt érzett őszinte bizalom, ragaszkodás és szeretet mellett.

Az ország megnyugvással veheti ezt tudomásul, söt örömmel is. Nemcsak azért, mert általában örvendetes jelenség, hogy az ország legerősebb ellenzéki pártjában az elvek és törekvések harmóniája a parlamenti küzdelmek hatásait biztositja. Hanem azért, mert az ország mostani politikai viszonyai közt, mikor roppant szükség van arra, hogy a nemzet nagy érdekei megoltalmaztassanak a veszedelmes áramlattal és idegen érdekek befolyásával szemben: a függetlenségi párt teljes és tökéletes belső egyetértése nagy nemzeti kincs. Biztositék arra, hogy a nagy parlamenti harczokba e párt teljes erővel megy bele és igy küzdelme nem is lesz eredménytelen.

Budapest, január 1.

A függetlenségi pártról. Ismételten és nyomatékosan kijelentettük, hogy a függetlenségi pártban diszharmoniáról, egyenetlenségről, válságról szó sincs és *Kossuth* Ferencz, a párt elnöke is éppen mai beszédében hangsulyozta ezt ujra, felre nem magyarázható módon. Daczára ennek akadnak még, a kik terjesztik ezeket a mende-mondákat. A *Hazánk* pláne ilyesmiben keresi az okát annak, hogy *Kossuth* Ferencz megvált a *Független Magyarország* czimü ujságtól s szól erről a mai esti lapjában a következőképp:

> Sok szó esett az utóbbi időben a függetlenségi párt válságáról. A párt azt hivatalosan esetről-esetre megczáfolta. E czáfolás daczára a válság most a párt kebeléből tört ki, a mit az jelez, hogy *Kossuth* Ferencz a párt elnöke visszalépett a párt hivatalos lapjától, a *Független Magyarország*-tól, melynek főmunkatársa volt.

Ez téves és helytelen fölfogás, ami kiviláglik abból is, hogy maga az illető lap a következőkben okolja meg *Kossuth* Ferenczнek a laptól való távozását:

> Minden félreértés kikerülése végett kötelességünknek tartjuk ezennel a leghatározottabban kijelenteni, hogy a kiadott prospektusainkon a képviselők aláirása a lapra és nem a tulajdonos társaság részvényjegyzési prospektusára vonatkozik s amint természetes is, ez aláirásokkal az országgyülési képviselők csak a függetlenségi lapot ajánlották s semmi egyebet. A lapunk anyagi ügyeiért a képviselők sohasem voltak s nem is felelősek; a jegyzési ivet a kiadó részvénytársaság és nem a képviselők adják ki. Nehogy a jövőben is bármikor hasonló kellemetlen félreértés történhessék oly irányban, hogy a párt, vagy a párt elnöke a vállalat anyagi ügyeiért csak legcsekélyebb mértékben is felelős, vagy érdekelt, Kossuth Ferencz eddig viselt főmunkatársi minőségétől megvált.

Erről a dologról szól egyébként a Pol. Ért. következő mai hivatalos közleménye is:

> Az országgyülési függetlenségi és 48-as párt ma tartott értekezletén kijelentette, hogy a párt egyes tagjai a »Független Magyarország« czimü lap által a napokban közzétett felhivásnak csakis azt a részét irták alá, a mely a lapnak, mint a párt politikai irányát támogató organumnak pártolására vonatkozik, a részvénytársaság igazgatóságának azon felhivását azonban, a mely a részvényjegyzéseket tárgyazza, sem nem ismerték, sem annak tartalmával közösséget nem vállalnak.

Itt említjük meg, hogy Hentaller Lajos országgyülési képviselő is kilépett a »Független Magyarország« szerkesztőségének kötelékéből.

Bánffy nyilatkozatai.

Báró Bánffy Dezső a Magyar Közélet legujabb számában folytatja nyilatkozatait a nemzetiségi kérdésről. Legujabb czikkében a *németajku magyar állampolgárokkal* foglalkozik. Fejtegetései a következőkben csucsosodnak ki.

Ma Európában a germán és szláv elem ellentétei, ha jobban tetszik, a német és orosz állam ellentétes érdekei szempontjából kell a politikai viszonyok alakulását, sőt az államok alakulását is megitélni. A szláv és német nagy küzdelem, más helyen, mint a magyar állam területén nem vivható meg és e nagy német és orosz küzdelem szempontjából a német érdekek védelmére van szükség egy erős »egységes magyar nemzeti állam«-ra *Ez erős »egységes magyar nemzeti állam« biztositja trónjat a dinasztiának,* mely ezidőszerint maga is még német, melynek azonban érdeke az egységes magyar államban más, mint a magyar nemzettel egyetértő, nem lehet, mely maga is — a német-szlav belküzdelmek Ausztriát teljesen szülötte tevén, — más, mint magyar nem lehet.

Vannak magyar államférfiak, kik a nagy német és orosz érdekellentét alkalmából ugy hiszik, hogy Magyarország érdekei a szláv barátság keresésében találják meg jobban kielégitésüket, pedig érdekünk és jövönk feltétlenül a germán taborban nyer erősebb biztositékot. Mig a régebbi idők tanusága szerint, a német elem ellentállás nélkül, szinte mondhatni, tervszerüen kereste a magyar elembe való beolvadást, addig ma tüntetően harczol a magyarosodás ellen, de azért németségét fentartani nem tudja és föltartozhatatlan gyorsasággal olvad be a felvidéki tót, részben a délvidéki román és mindenek felett a hasonlóképen szláv érdekeket szolgáló erdélyi roman elembe. Itt a földön, mint a multban, ugy most is *exkluziven német maradni nem tud, de magyar lenni nem akar.* Botorság a fajok küzdelmében nem a magyarsághoz huzódniok, melynek oltalma alatt e hazában nyolczszáz évnel tovább megelt és gyarapodott a németség »Az egységes magyar nemzeti állam«-nak föltétlen szüksége van a németség beolvasztására, a nagy német érdeknek föltétlen szüksége van e földön az erős, »egységes magyar nemzeti állam«-ra. Ezt gondolják meg azok, kiket érdekel, ezt gondolja meg a németség is, midőn érdekei fel nem ismerésével a czéltudatos »nemzeti gondolat« ellen foglal állást.

Ugyancsak ma nyilatkozik báró *Bánffy* Dezső arról a pártalakitásról, a melyről az utóbbi időben annyi sok szó esett. Ez a nyilatkozata a következő:

— *Pártalakitással* nem foglalkozom, mert egyáltalán nem foglalkozom aktiv politikával. De *ha pártalakulásra gondol, abban mindenesetre van valami.* De ami alakul, ahoz az egyes embernek nincs hozzátevése, ez egyszerüen azt jelenti, hogy az országban sokan gondolkoznak ugy, mint én és e gondolkozás formát akarölteni, a belőle kiszürődő politikai törekvés érvényesülni akar és épp oly természetes, hogy ebből a törekvésből nem fogom magamat kivonni, a milyen természetes az, hogy ilyen alakulás nélkül, mesterségesen, puszta ambicióból én sohasem keresném a politikába való visszaelegyedést.

Az ujévi üdvözlések.

Ujév napjáról ugyan a legtöbb ember azt tartja, hogy a konvenczionk napja, de talán mégsem egészen az. Igaz, hogy történik rajta egy sereg konvenczionális dolog, de azért az ujévi köszöntés, ez a szokás révén szentesitett sablón, mégis csak sok olyan óhajtást tolmácsolhat, mely érdekel bennünket. Söt a hivatalos üdvözlések éppen ezen a napon szoktak a legkevésbbé szárazak lenni. Uj tervek, uj igéretek, az év fordulásával támadó uj remények jutnak kifejezésre, különösen, ha van is mit mondaniok egymásnak, a kik a köszöntő szavakat váltják.

Ámbár azon mulik minden, hogy ki mondja és van-e mondanivalója. Őszinte államférfiu ma például tehetett volna nyilatkozatot a rejtelmekbe burkolt politikai helyzetről, de *Széll* Kálmánnak bizony csak frázisai voltak róla. Nyiván nem volt *mit* mondania.

Annál nyiltabban beszélt az ellenzék vezére: *Kossuth* Ferencz, akit pártjának tagjai jókivánságaikkal fölkerestek. A többi politikai párton az üdvözlések csakugyan konvenczionk maradtak.

És rajtuk kivül megvolt a szokott módon mindenféle testületnek, intézménynek, előkelőbb személyiségnek ujéve, a mely azonban a szerény b. u. e. k. határait nem igen lépte át.

Alább részletesen olvasható, hogy mi mindent várnak megszületett esztendőtől, és, hogy mi minden jót kivánnak testületek egyeseknek és egyesek a testületeknek.

A miniszterelnöki palotában.

A miniszterelnökségi palotába elmentek a szabadelvü párt tagjai, hozsannát zengeni a kiegyezésért. Meghatóan szép lehetett a félhivatalos tudósitás szerint az az extázis, melylyel a mindig és mindenben engedelmes gárda vezérét üdvözölte azért a kiegyezésért, a melyet tulajdonképen még nem is ismer. De nem is kell, hogy ismerje; a jó mameluk éppen azért jó, mert minden miniszterelnököt rakon követ és annak minden viselkedését ab ovo visis jónak, helyesnek is nagyszerünek tartani legfőbb kötelességének ismer. A tisztelgőket *Széll* Kálmán a kabinetnek Budapesten időző összes tagjai élén fogadta.

Hódossy Imre üdvözölte a kormanyelnököt bevezetésképpen, magasztalva annak végtelenül bölcseségét. Majd a párt tántoríthatatlan biz lmáról biztositotta. Azután arról beszélt, hogy Magyarország és Ausztria egymásra vannak utalva. Megelégedéssel értesül a lapokból arról, hogy a kormányelnöknek sikerült Magyarországot ujra Ausztriához lanczolni. Remélj, hogy az uj bilincset a törvényhozás meg fogja erősiteni. Szólt a külföldi szerződésekről is, a melyek szintén a kormányelnök vállaira nehezednek. E tekintetben most már — ugymond — nyugodtak lesznek. *Szell* Kálmán miniszterelnök a lelkes és zajos éljenzésekkel tulspékelt félhivatalos tudósitások szerint következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt képviselőtársaim, mélyen tisztelt és szeretett barátaim!

Gondokkal terhes és küzdelemmel teljes év tünt le az idők végtelenében.

Felváltotta egy másik, a melyről mindannyian kérdezzük magunkban, hoz-e jót a hazára és óvja-e a bajtól és gondtól a hazát.

Ti eljöttetek, hogy nekem és miniszertársaimnak szives jókivánataitokat kifejezzétek. De ti többet tesztek. Ti nem csak ezeket fejeztétek ki; ti adtok. Ti nem jöttök üres kézzel: ti hoztok bizalmat; hoztok politikai és egyéni bizalmat és ezzel azt a nagy kincset, a melynél becsesebbet a közélet nem ismer.

A politikai és egyéni bizalom, különösen sulyos és nehéz viszonyok közt nem csak ékessége a közéletnek; nem csak adomány, a melynél értékesebb alig van; fegyverzet az, erősség azoknak számára, a kiket együttmüködésre szólitott a haza szolgálata. És minél állandóbb és minél igazibb az a bizalom, annál nagyobb a becse és annál erősebb fegyverzetet ad annak, a kire ruházva van.

És a ti bizalmatok állandó: hisz negyedszer nyujtjátok nekem; és igazi: mert azokból a forrásokból bugyog, a melyek annak igazi és maradandó értéket adnak: a mi elveink, a mi politikai hitvallásunk egységéből, a mi programmunknak szolidaritasából, a mi törekvéseinknek azonosságából. És igazi és tiszta e bizalom, mert ezt az igy megállapitott politikai bizalmat átszüri bennetek a szeretet, a minthogy átszüri és tisztitja a forrás vizét a szikla rétege, a melyből fakad.

Fogadjatok ezért a nagy kincsért, a melyet ti nekem és miniszertársaimnak hoztok, lelkünk mélyén érzett köszönetünket.

Hát mit mondjak én ennek fejében egyebet, mint azt, hogy érzem azt a nagy kötelességet, a melyet ez a nagy bizalom reám ró? És hogy minden igyekezetünket és minden erőnket semmi egyebre, csak arra fogjuk forditani, hogy a haza és a közügy szolgalatában ezen bizalomra magunkat érdemesitsük!

Mit mondjak mást? *A csatából jövök.* Hozzám tapad még a küzdőtér pora. Csak pár órával ezelőtt nagy küzdelem, nagy munka nyert befejezést.

Oly küzdelem volt ez, a melyet a két küzdő fél nem egymás ellen folytatott, hanem a mely a békéért és egymas megértéséért folyt. E küzdelemben nincs győzelem, nincs vereség. *Nincs győző, nincs legyőzött.* De van siker, van eredmény mind a két fél javára és mind a két fel előnyére.

És talán mégis van legyőzött és mégis van győző, L-győzvék azok az akadályok, azok a nehézségek, azok az előitéletek és azok az ellentétek, a melyek eddig az egymás megértésének utjában állottak. És győző és győzelmes is van egy: az a gondolat, hogy azok, a kik a fejedelem azonossága és a válhatatlan politikai kötelek által egymáshoz füzvék, helyesen cselekszenek, ha a gazdasagi közösséget egy ujabb időszakra szövetségben fentartani tudják, ha egymást megértik, ha egymás érdekeivel számolva, egymás érdekei iránt méltánylással viseltetve, nem kivánnak egyoldalu áldozatokat, hanem az érdekek kiegyenlitését és a békességes egyetértést és együttélést óhajtják.

Ezt hozza meg a kiegyezés, a melyről szánot fogok adni, de nem itt és nem e perczben — a mi gondolom, természetes is — hanem a törvényhozás előtt.

És én hiszem, hogy ez a számadás igazolni fogja, hogy a magyar kormány az ország érdekeit — méltányos alapokon számba véve a másik szerződő fél érdekeit is — meg tudta óvni és biztositani tudta az ország gazdasági létérdekeit és ezek egyikét sem adta fel és sértette meg. Be fogja bizonyitani, hogy ez a kiegyezés megfelel az 1899: XXX. t.-cz. rendelkezéseinek és szellemének és megfelel azon kijelentéseknek és az ezen kijelentésekhez vállalt kötelezettségeknek, a melyeket én a gazdasági kiegyezés tekintetében tettem és vállaltam.

Egyre minden körülmények között el voltam határozva: tisztázni végleg a kérdést, még mielőtt az uj év küszöbét átlépjük és megszüntetni azt a bizonytalanságot, a melyet a tárgyalások hosszu menete előidézett és a mely gazdasági állapotainkra sulyosan nehezedett, söt végzetessé válhatott volna azokra; mert a titkos és lappangó láz sorvasztó betegség, a melynek semmi szervezet ellen nem áll. Bizonyossagra és döntésre volt tehát immár feltétlen szükség.

Arra törekedtem, hogy a kiegyezés létrejöjjön és orülök, hogy létesülhetett, és mert a helyzetet tovább függőben tartani nem lehetett, el voltam készülve arra is, hogy, *ha a megegyezés méltányos alapokon lehetetlenné válik, az elkülönitete és önálló alapokon való gazdasági berendezkedésre térjünk át.*

És mit mondjak azuttal még egyebet? A ki még most sem ismeri az én politikai törekvéseimet, a ki még most sem ismeri szándékaimat és nézeteimet: annak én ma, négy év után hiába beszélnék és annak hiába fejtegetném azokat ujból. A *programmot annak, a ki meg akarja tartani becsületesen és lelkiismeretesen, nem kell minduntalan magyarázni.* Én odaállitottam a programmomat és nü maradok ahhoz és annak szellemében rendületlenül.

Ebben az irányban akarom miniszertársaimmal együtt, az ország ügyeit vezetni a jövőre is, a legmagasabbról a legkisebbig. Az igazságnak, az objektivitásnak, a közügy és a közérdek mindenek felé való helyezésének elve alapján, a nemzeti és igazi szabadelvü irany szigoru megtartásával akarom a nemzet egyetemének minden érdekét gondozni és fejleszteni akarom gyarapitani az ország közjavát, szilárditani a magyar nemzetet és az egységes magyar nemzeti államot.

Igen nagy munka áll előttünk. Első sorban is a gazdasági kérdések törvényhozási elintézése, a melyeknek előkészitése az, a mi a kormányok között történt; meg pedig, gondolom és reményleni, oly előkészités, a mely a feladatokat megkönnyiteni és a törvényhozási elintézést biztositani alkalmas.

E mellett minden egyéb, a mi még reánk vár, a legmegfeszitettebb munkássággal is, ennek az évnek talán minden perczét fogja igénybe venni. A *legnagyobb erőkifejtésre* lesz szükség a kormány és a törvényhozás részéről, hogy ezen feladatokkal megbirkózzék ugy, a mint azt az ország érdekei kivánják.

Ebben a munkában a ti támogatástok nélkül, a ti odaadó, egységes, egymást megértő és soha meg nem tántorodott támogatástok nélkül lehetetlen előre menni.

Ezt a támogatást kérem én tőletek; és ha azt látom és érzem, hogy nincs hátam megett ür, hanem fedve vagyok egy egységesen gondolkozó, együtt érző és egyetértő párt által: akkor minden baj ellenére sem féltem az ország ügyét, hanem Isten áldását remélem rá.

E munkában érzületeink és törekvéseink bizonyára még inkább összeforrnak; és erősek és ellenállásra képesek leszünk mindig, mint a hogy a tűznek izzó ereje a vasat erősíti, keményíti, acélozza.

Isten áldását kérem rátok, a legjobb és legbensőbb kivánatokkal; és nem csak ujból kérem, de köszönöm is azt a politikai és egyéni bizalmat, a melyet előttem és minisztertársaim előtt kifejezni szivesek voltatok.

Kossuth Ferenczről.

A függetlenségi párt délelőtt tisztelgett *Kossuth* Ferenczné, a párt elnökénél.

A tisztelgésben a pártnak mintegy hatvannyolcz tagja vett részt. Az üdvözlő beszédet *Krasznay* Ferencz mondta.

A szónok hangsulyozta, hogy őket nem a szokás hozta oda, hanem ők *Kossuthért önmagáért jöttek*, hogy meghajtsák előtte az elismerésnek és férfias becsülésnek a zászlaját azért a fáradságteljes, hazafias munkásságért, a melyet kifejt. De elhozta őket a lelki szükség is, hogy elmondják neki, hogy a párt mindenben egynek érzi magát vele. Szól ezután *az összmonarchikus politikáról*, a melynek bünei beteltek ma, a mikor olyan áldozatokat követel, a mely egyértelmü a nemzet jövőjének feladasával s mely azt akarja, hogy a nemzet mondjon le gazdasági önállóságáról s hogy évtizedről-évtizedre megszorítható vasabronccsal engedje kisajtolni gazdasági életnedveit.

A kormánynak nincs bátorsága a nemzetakaratának érvényesítésére s ténykedése lehetetlen helyzetbe hozta közgazdaságunkat. A függetlenségi pártnak összes erőit egyesíteni kell s Kossuthtal élén küzdeni, ha kell a a végső fegyverekkel is. A párt a legkivételesebb védelmi eszközökhöz lesz kénytelen nyulni. A függetlenségi pártra sok teendő vár, a munkatér nagy, csaknem beláthatatlan, de ragaszkodása is nagy Kossuth iránt. Azt kéri az egész párt a magyarok istenétől, hogy tartsa meg Kossuthot a hazának nagyon soká! (Lelkes éljenzés.)

Kossuth Ferencz válaszában megköszönte pártjának személyéhez való ragaszkodását, e ragaszkodás kölcsönös, mert az ő szükebb családját pártja, tágabb családját pedig a magyar nemzet képezi, az a magyar nép, a melynek jövőjeért, boldogságáért és hazánk függetlenségéért és szabadságáért, a mig csak él, fáradozni, küzdeni fog.

E bizalom nélkül — ugymond — egy perczig sem hordanám a párt zászlaját s a *bizalom képezi összetartásunk erős várát. Ezt az erős várat az én kezeim lerombolni soha nem fogják* és bármilyen szerények talán tehetségeim, azt tudom, hogy hazafiasságom oly nagy, akaratom oly szilárd, meggyőződésem oly erős és elveim oly rendithetetlenek, hogy bizalmatlanságra nem adhatok okot, már csak azért sem, mert a mesterek mesterének oldala mellett tanultam meg azt, miképen kell a hazát szeretni és szolgálni és nemcsak saját mélységes meggyőződésem, de a sors keze is rávezetett arra az utra, a melyen járni kedves kötelességem életem fogytáig.

Azon gyanusitásokkal, azon konkolyhintésekkel szemben, melyek pártunkat folytonosan érik, önző és ismert czélokat követő helyekről, a párt mindenkoron jelét adta annak, hogy szilárdan és egységesen áll. Ilyen volt vezetésemmel a multban, ilyen a jelenben is és ilyen lesz jövőben. És én hangosan mondom, hogy meghallja az egész ország, hogy *pártunk erős és egységes*, elveiben és czéljaiban, akaratában. *A mi nem azt teszi, hogy személyes meggyőződés nélküli tömeget alkossunk*; nálunk a meggyőződésre senki sem akar rablánczokat verni; de a szabad meggyőződés mindenkoron odavezette pártunk összeségét, hogy minden fontos kérdésben egyhangulag határozott. A mi azokat a gyanusitásokat, rágalmakat és kicsinyléseket illeti, a melyekkel engemet folytonosan érintenek, erre válaszom csak az, hogy életem egy nyitott könyv, melynek minden lapját felemelt fővel nyujthatom oda a becsmérlőknek — megtalálják ott külföldi életemre vonatkozólag a leghizelgőbb elismerést, a melyre egy tudományos pályán működő férfiu aspirálhat és itthoni életemre nézve pedig megtalálják azt a tényt, hogy a szeretet és lelkesedés, melylyel az ismeretlen Kossuth ivadéknak adózott a magyar nép az első perczétől fogva, midőn kötelességtételre jelentkeztem, csak fokozódott azóta és szemmel láthatólag fokozódik, bárhol megjelenek, mikor az ismeretlenség mezét levetve, ott állhatok szerényen bár, de szándékaim tisztaságának világossága ól környezve a nép előtt.

Igenis egységes a pártunk, egységes és erős, *s erre szüksége is van az országnak.* Hazánk helyzete olyan, hogy nem lenne jövője, ha e jövőre az utat egy erős párt nem egyengetné, nem lenne jelenje, ha egy erős párt nem tenné lehetetlenné azt, hogy az osztrák követeléseknek folytonosan engedjenek. Ellentállásunk nem azt jelenti, hogy mi a kisebbség akaratát akarjuk érvényesiteni a többség akaratával szemben, mert ez az alkotmányosság alapelvét forgatná fel; hanem mig egyrészt tagadjuk, hogy a többség, az ország valódi többségének a kifejezője lenne, tekintve azt, hogy a választók száma alig képezi egynegyed részét a nagykoru polgárok összeségének, tehát a polgárok háromnegyed részének érzése, gondolkodása nem jut kifejezésre, másrészt ellentállásunk, ha erőteljesen megnyilatkozik, az mindig nemzetünk és államunk jogainak megvédéséért történik, a mi nem a többség vagy kisebbség kérdése, mert sohasem védtünk még olyan követelést, a melyre nézve még a velünk szemben álló többség is ne ismerné el azt, hogy a hazára üdvös lenne, ha keresztülvite nének.

Mig tehat egyrészt mi képezzük a nemzet lelkiismeretét, és mi vagyunk a nemzet jövőjének őrei, a függetlenségi eszmék letéteményesei és hirdetői, addig másrészt mi képezzük azt a folytonos sarkalatot, a mely a nemzet jogainak követelését és a nemzet ellenállási hajlamát és képességét jelzi, az örökké tulkapó idegen befolyás és hatalommal szemben.

Innen van az, hogy egy hajszálnyit sem engedve elveink összeségének tiszta ságából és egyetlen részletet sem engedve csorbitani, mert elvi alapunk csak ugy szilárd, ha azt porladozni nem engedjük, azért mégis szemmel tartjuk azt, hogy addig is, mig elveink megvalósitására eljön az alkalom, *ha csak lehet elő kell mózditanunk oly vivmányokat hazánk számára, melyek erős ellentállásunk és határozott követelésünk nélkül elérhetők nem lennének.* Sohasem létesülnének olyan vivmányok a nemzet ereje nélkül, mely erő kimutatásának kötelessége ránk háramlik s a mely vivmányokat addig is követelünk elveink teljes épségben tartásával, mig elveink teljesen nem diadalmaskodnak. Ilyenek például a készfizetés felvétele az elvállalt megalázó évi tributum megváltása, a járadékadó eltörlése, melynek 1903 előtt meg kellett volna történni. A magyar mezőgazdasági érdekek erős védelme az osztrák önzés ellen. A magyar ipar hathatós támogatása a vasuti politikával, melyet Ausztria mindig erősen ellenzett. A katonai javaslatok terén a közvélemény által követelt két évi szolgálat, a magyar ezredekben a magyar nyelv és kizárólag magyar tisztek. S addig is, mig a magyar zászló teljesen diadalmaskodni fog, legalább a dualizmus kifejezése a hadsereg zászlóján. Az udvarra nézve pedig addig is, mig a magyar király nem fog Magyarország fővárosában székelni, annak kimondása, hogy Budapest a mindenkori trónörökösnek mindenkori székhelye.

Ezek mind vivmányok lennének s elérhetők már ma is: s habár nem egy ezek közül nem képezi azt, a mit pártunk elveiből kifolyólag követel, mégis ha eléretnek e vivmányok, ez azért lesz, mert a nemzet ereje és akarata bennünk nyilatkozik meg. Ilyen lesz az is, ha a választási jog kiterjesztetik addig is, mig az általunk vallott, magyarul irni és olvasni tudáshoz kötött általános szavazati jog behozatik és ha a czenzus arányosittatik és leszállittatik, addig is, mig el nem töröltetik a czenzus, mint választói jogalap, továbbá *ha a községekkénti szavazás behozattatik és a politikai jogok gyakorlásába bevonatik az intelligens munkás osztály.* Ezek a vivmányok is, ha létrejönnek, a nemzet erejének lesznek kifolyásai, mely erőt mi képviselünk.

És most rátérek a közgazdasági térre, melyet érdekesen érintett Krasznay barátom.

Meggyőződésünk az, hogy az ország szegénységbe, nyomoruságba esik, ha nem szerezheti meg gazdasági függetlenséget.

Nyomoruságba esik, ha termelese egyoldalu marad, mint a hogy maradnia kell a közös vámterülettel. Nyomoruságba esik, ha nem nyithat terményei számára fogyasztási piaczokat, iparvámengedményeket adva cserébe agrárvámengedményekért, a mit nem tehet, mig közös a vámterület.

Nyomoruságba esik az ország, ha tovább is nélkülözni kénytelen az emberi kereset legjövedelmezőbb ágát, az ipart, melynek fejlesztése a közös vámterülettel csaknem lehetetlen; és nyomoruságba esik, ha Ausztria marad sőt még inkább lesz egyedüli vevője nyerstermelésünknek oly árakat adva érte; a milyent akar.

Mindezt nem látja be sem a többség, sem a kormány és éppen most egy megdöbbentő, csaknem szinpadias jelenettel az év utolsó napjának vége előtt két órával kötik meg Bécsben a kiegyezést, mely ha törvényesen keresztülmehetne, ismét 10 évre odaláncolná az országot Ausztria szekeréhez.

Azzal, hogy az 1902-ik év végén ily óriási erőfeszitéssel erőltették a kiegyezést, teljes mérvben igazat adtak azon felfogásunknak, a melyet a miniszterelnök tagadott, hogy a kiegyezés megkötését lejárati időhöz 1902. év végéhez kötötte az 1899. XXX. t.-cz. Nem lehetne eléggé sajnálni azt a rendszert, mely hazánkban labra kapott, hogy a törvényeket mindig a nemzet jogai kisebbitése irányában magyarázzák már évek óta. Most kiderült, még pedig a főtényező óriási erőfeszitése deriti ezt ki, hogy a mi törvénymagyarázatunkat tekintette Széll Kálmán is a törvénynek megfelelőleg.

Kikell azonban jelentenem, hogy az, hogy a megegyezés létrejött a Széll és Körber kormányok közt, nem nagy jelentőséggel bir még, tekintve, hogy mar éppen igy létrejött egy másik kiegyezés is, a Bánffy és a Badeni kormányok közt, mely 1898-ban április 20-án benyujtott 388. sz. törvényjavaslatot képezte.

Ennek az egyezménynek értelmében és feltételei szerint tartatott fenn a jelen állapot, törvénynyel nálunk és a császárszakaszszal Ausztriában, s ez az állapot még sem fogadtatott el rendesnek, tekintve azt, hogy most uj egyezségre lépett ismét a két kormány.

Az nem lehet, hogy a magyar országgyülés többsége ezt az uj egyezményt megszavazza, az előtt, mielőtt bizonyossá válik, hogy Ausztriában a Reichsrath többsége is megszavazná. A magyar önérzet tiltja azt, hogy ismét megkösse saját kezeit az ország azzal, hogy törvénynyé váljék nálunk egy olyan egyezmény, mely nem válik törvénynyé Ausztriaban. Ilyen kisérlet ellen egész erejével fellázadna a mi pártunk, mert ha van is joga a többségnek meggyőződését érvényesiteni a szerződesre nézve, a kisebbség meggyőződésével szemben, ha ezt alkotmányosan teheti, de arra joga nincs, hogy ismét megkösse az ország kezét és szabadon hagyja Ausztriat, ugy, hogy jöhessen Körber után egy X, a ki csak ugy változtatni akarná a Körber-szerződést, mint Körber akarta változtatni a Badeni-szerződést. Magyarország nem bab, nem pojácza, hogy vele ily csufosan játszanak. Nehéz időknek nézünk elejbe kedves barátaim, a kiegyezés kérdése, a vám- és kereskedelmi kérdések, az ujonczjutalék emelésének kérdése éppen akkor, a mikor az ország legszegényebb és az udvartartás költségeinek emelése szinte ebben a szerencsétlen időpontban; ezek mind olyan kérdések, a melyek nagy erőkifejtést, nagy munkásságot, nagy és önfeláldozó odaadást fognak igényelni tőlünk, hazánk jogai és érdekei védelmében. Hiszem, tudom, bizom benne, hogy mi szorosan összetartva és összecsatolva a legtisztább hazafiság kötelékeivel és egymás kölcsönös szeretetével és tiszteletével teljesiteni fogjuk fényesen kötelességünket. Boldog uj évet kivánok nektek családotoknak és a sokat szenvedet hazának!

Kossuth Ferenczet a vidéken lévő képviselők közül meleg hangu táviratokban üdvözölték: *Sebess* Dénes, *Bizony* Ákos, *Polczner* Jenő, *Szalay* László, *Boda* Vilmos, *Makkai* Zsigmond, *Kubik* Béla, *Kelemen* Béla, *Lukáts* Gyula, *Marjay* Péter, *Molnár* Ákos, *Balogh* Mihály, *Molnár* Józsiás, *Rátkay* László, *Kovács* Gyula, *Bedőházy* János, *Gál* Sándor, *Barabás* Béla, *Barta* Ödön, *Mukics* Simon, *Madarász* Imre, *Endrey* Gyula, *Benes* László. Mindnyájan bizalmukat, szeretetüket és törhetlen ragaszkodásukat fejezték ki Kossuttal szemben.

Kormánypárti üdvözlések.

A Lloyd-klubban elsőnek, még mielőtt fölmentek a miniszterelnökhöz, báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnököt üdvözölték. Az üdvözlő beszédet *Piukovich* József országgyülési képviselő intézte a pártelnökhöz Beszédében utalt arra az átalakutásra, mely az utóbbi években a magyar parlament pártközi életében végbement és a parlament két nagy — 67-iki alapon álló — pártja között levő *válaszfalat ledöntötte* és a mely — szóló szerint — csak annál képesebbé tette a pártot hivatása teljesitésére. Szólt a politikai küzdelem jogosultságáról és szerencsétlenségnek tartja, ha a küzdelmek elfajulnak. De ő ettől a magyar parlamentben nem fél. Ám ha ez mégis bekövetkeznék, a szabadelvü párt — ugymond — meg fogja védeni a parlamentárizmus tekintélyét.

Podmaniczky Frigyes báró megköszönve az üdvözlést, aggkorára hivatkozik, amely miatt sajnos, már nem képes a reá ruházott feladatoknak megfelelni, de elve az, hogy *éppen a nehéz időkben* mindenkinek az utolsó csepp vérig ki kell tartani azon a helyen, amelyre őt elvtársai parancsolták. Nehéz időket élünk — ugymond — éppen ezért *most inti összetartásra és türelemre a pártot.*

*

A kormánypárt nevében gróf *Apponyi* Albertnél is jártak, mint Ház-elnöknél. *Rohonyi* Gyula mondott beszédet és ámbár elég őszintén elösmerte, hogy a pártnak sejtelme sincs róla, mi van a kiegyezésben s mit csinált Bécsben *Széll* Kálmán, mégis a mindenben engedelmes többség roppant öröméről beszélt, hogy ilyen böles vezére van. *Apponyiban* meg a *mult* idők nagy retorát dicsérte, a ki szerinte most az ugynevezett »pártegység« támasza és talpköve.

Ebhez füzte aztán a feleletét *Apponyi* s ismét szükségesnek tartotta konstatálni, hogy milyen szörnyen tökéletes az a pártegység, mondván egyebek közt, hogy:

— Tisztán objektiv alapon áll a szabadelvü párt összes tagjainak együttmüködése és a mint a kormányelnök által böles tapintattal és államférfiui belátással felállitott programmnak sikerült a közjogi alapon álló elemek legnagyobb részét együttmüködésre egyesiteni, ugy szabad abban a hitben és reményben élnünk, hogy a fennforgó kérdések megoldásánál ugyanazon államférfiui böles tapintatnak sikerülni fog az együttmüködés feltételeit fenntartani és tovább fejleszteni.

Jó. Ha ugy tetszik, akár el is hiszszük, hogy a böles tapintat és az államférfiui belátás mintaképe olyan törhetetlen egységet teremtett, hogy egyetlen teremtett lélek sincs a kormánypárton, amelyik nem oda huz. Éppen csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy e párt felhivatalos sajtója — kivánságainak, véleményüknek szólói — miért van örökös, még csak nem is titkolt, hanem szerfölött harczban egymással. Vagy talán ez is az egységhez tartozik?

A néppárt.

Az néppárt tagjai József-köruti párthelyiségükben gyültek össze, ahol a tagok ujévi üdvözletét gróf *Zichy* János elnöknek *Rakovszky* István orsz. képviselő tolmácsolta.

Féltizenkét órakor tisztelgett a párt gróf Zichy Nándornál, akit gróf Zichy János üdvözölt.

Rövid bevezetés után a politikai helyzetet bonyodalmnak jellemzi, amelynek szálai a bizonytalan ausztriai konstellációk miatt nincsenek a mi kezünkben. Nekünk belső nagy akadályok legyőzésével kell megalkotnunk anyagi fejlődésünk feltételeleit. Kifejti azután miért kell a 67-es alapon megmaradniok. Első törekvésünk lesz ez alapon a gazdasági bizonytalanságot megszüntetni. Az uralkodó párt iránt még mindig bizalmatlansággal vannak. Mert a liberalizmusnak még mindig nem sikerült az Ausztria és Magyarország közt szükséges harmóniát biztositani, sem a közállapotainkat orvotolni, ugy hogy *minderősebben kivánja a társadalom egy konzervativ párt alakulását.* A keresztény morál alapjának, a magyar konzervativ politika fundamentumának szüksége van első sorban az egyházpolitikai törvények revíziójára. *A néppárt programmja a jövő politika alapját képezi.* Ez — ugymond — a mi programmunk, a mely ugyan *nem liberális, de gyökeréig magyar.*

Gróf *Zichy* Nándor a válaszában első sorban megköszöni az üdvözlést, azután jelzi, hogy mindenben egyetért a párt szónokával. Összetartásra buzditja őket. A *kiegyezésről szól, a mi felett — ugymond — nem tud itéletet formálni, mert nem tudja milyen.* Hazankban a hit és erkölcs irányitása nélkül veszekednek, önző czélok előmozditásáért. Az egyházpolitika a lelkek egyesitése helyett erkölcsi romlást hozott. A néppárt hallhatatlan, mert a programmja örök. Szeretetre és együttmüködésre inti a pártot, a mely *67-es alapon álló keresztény párt* és megköszöni üdvözleteket.

A herczegprimásnál.

Vaszary Kolos biboros herczegprimást személyesen vagy táviratban üdvözölték ma:

Gróf Apponyi Lajos magyar udvarnagy, a püspöki kar tagjai, Wlassics Gyula és Darányi Ignácz miniszterek, Tarkovich József és Széll Ignácz államtitkárok, Ernuszt Kelemen, a főrendiház alelnöke, Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, Latkóczy Imre a közigazgatási bíróság alelnöke, Fehér Ipoly panonhalmi főapát, gróf Andrássy Aladár Erdelyi Sándor, Matlekovits Sándor és Hegedüs Sándor v. b. titkos tanácsosok, Hasvass Imre főügyész, Beniczky Ferencz és Roszner Ervin báró főispánok, Falk Miksa, Emmer Kornél, Szabó Jenő főrendiházi tag, Németh Péter kuriai biró, Sélley Sándor Forster Gyula és Mártonffy Ágost min. tanácsosok, Beniczky Ferencz alispán, Márkus József főpolgármester és mások.

A bíróságoknál.

A királyi kurián és a budapesti királyi itélőtáblán testületi tisztelgés nem volt. Mint minden esztendőben, az idén is a két felsőbiróság tagjai a kitett ivre alairták a neveiket es ezt az ivet átadták Szabó Miklós kuriai, illetve Oberschall Adolf táblai elnöknek.

A koronaügyészségnél szintén nem volt testületi tisztelgés. A koronaügyészhelyettesek egyenkint tisztelegtek Hammersberg Jenő koronaügyésznél és szerencsekivánataikat kifejezték.

A főügyészségnél délelőtt tiz órakor testületileg tisztelegtek a főügyészhelyettesek, a kiket Fittler Bálint, mint rangban legidősebb főügyészhelyettes vezette Pongrácz Jenő budapesti kir. főügyész elé; Fittler tolmácsolta a főügyészség tagjainak szerencsekivánatait, mire a főügyész szives szavakkal válaszolt.

A budapesti kir. ügyészség tagjai, miután dr. *Geguss* Gusztáv főügyészhelyettest üdvözölték, délelőtt tizenegy órakor jelentek meg *Pongrácz* Jenő kir. főügyész hivatalában. Az ügyészi kar jókivánságait *Geguss* Gusztáv dr. főügyészhelyettes, a budapesti kir. ügyészség vezetője, tolmácsolta, kérve a főügyészt, hogy a vezetése alatt álló ügyészi kart tartsa meg továbbra is jóindulatában. *Pongrácz* Jenő főügyész megköszönte az üdvözlést, s kérte továbbra is az ügyészi kar támogatását. A pestvidéki ügyészség tagjait *Halász* Lajos ügyész vezette a főügyész elé. Az ügyészi kar végül a koronaügyésznél is tisztelgett.

A budapesti polgári törvényszék birái *Apáthy* László és *Izsák* Gyula táblabirák vezetése alatt keresték fel *Horváth* Ferencz elnököt, hogy az uj év alkalmából üdvözöljék. A kereskedelmi és váltó törvényszék birái egyenkint üdvözölték Nagy Ödön elnököt.

A budapesti büntetőtörvényszéken nem volt ujévi üdvözlés, mert *Zsitvay* Leo elnök nem jött be a hivatalba. A birák ezután névjegyeiket adták le az elnöknél.

A büntető járásbiróság birái *Wiener* Sándor biró vezetése alatt üdvözölték *Drill* Béla kir. itélőtáblai birót, a járásbiróság vezetőjét, a ki meghatva mondott köszönetet birótársainak figyelmért.

A pestvidéki kir. törvényszék birái délelőtt 10 órakor tisztelegtek *Rónay* Camill táblabirónál, helyettes törvényszéki elnöknél, a kinek a vezetése alatt aztán testületileg üdvözölték *Szeyfried* József kuriai birót, a pestvidéki törvényszék elnökét. Szeyfried köszönetet mondott a törvényszék biráinak ragaszkodásukért.

A főkapitányságon.

A rendőrség személyzetének tisztelgése a szokásos formalitások között ment végbe. A tisztikar diszruhásan kereste föl *Rudnay* Béla főkapitányt, aki megelégedését fejezte ki a munkásságuk felett s egyben kijelentette, hogy a tisztviselőikar régi vágya — a fizetés rendezése — az idén teljesedésbe megy. A bünügyi osztály tisztviselői külön tisztelegtek *Farkas* Lajos rendőrtanácsosnál, az osztály vezetőjénél; a felügyelői-kar *Bornemissza* Boldizsár főparancsnoknál, a detektivek pedig *Kreesányi* Kálmán kapitány, detektivfőnöknél.

A főkapitánynál a tisztikar délelőtt tiz órakor gyült egybe. Szónokuk, zebegnyői *Pekáry* József kir. tanácsos, főkapitányi helyettes a következő beszédben üdvözölte a főkapitányt:

»Méltóságos Főkapitány Ur! Ujra megjelentünk Méltóságod előtt, hogy a m. kir. államrendőrség tiszti karának üdvözletét és legjobb kivánságait ez uj év első napján kifejezésre hozzuk. Mint az előző években, ugy ma is magunkkal hozzuk rendithetlen bizalmunkat és Méltóságod személyéhez való őszinte ragaszkodásunk érzelmeit. Egy egész év adósságát rójjuk le e napon, a midőn hálás köszönettel adózunk Méltóságodnak, a ki ezerfaju közhasznu tevékenysége mellett is mindig talál időt arra, hogy testületünknek és mindnyájunknak érdekeit minden kinálkozó alkalommal előmozditsa. Engedje a gondviselés, hogy háboritlan egészségben, családi boldogsága teljes élvezetében még sokáig legyen a mi vezérünk, érdekeink pártfogója és munkásságunk bölcs irányitója. Az isten éltesse Méltóságodat és kedves családját.«

A beszédre zajos éljenzés hangzott fel, amelynek csillapultával Rudnay Béla főkapitány a következőket válaszolta:

Tisztelt Uraim! A rendőrtisztviselői kar számának, de hivatali kötelességemnek is folytonos szaporodása mindig nehezebbé teszi azt, hogy közvetlenül személyesen érintkezhessünk és csak helyeselhetem, hogy legalább az év fordulását felhasználjuk, hogy összejöjjünk, hogy egymás iránti érzelmeinknek kifejezést adjunk. Én örömmel és szeretettel győződtem meg szónokuk szavaiból, hogy érzelmeik irányomban ez év folyamán sem változtak, és hogy az én érzelmeim sem változtak önök iránt, én ma ugyanazzal a szeretettel, ugyanazzal a baráti érzülettel viseltetem önök iránt, mint a mely érzelmek immár hét év óta füznek önökhöz. Biztositom önöket, hogy én hivatali főnöki kötelességemet is összeegyeztetni igyekszem ezen érzelmeimmel. Ezen érzelmeimet melegen átérezve mondok én köszönetet szives megemlékezésükért, szives jókivánatukért s ezen érzelmeim teljes melegével viszonzom jókivánataikat, kivánva, hogy az Ur Isten ugy önöknek mint hozzátartozóiknak az uj esztendőben jó egészséget és boldogságot adjon. Azt hiszem tisztelt Uraim, hogy ebben az esztendőben a tisztviselőikar egy régi vagya, kivánsága teljesülni fog *amennyiben végre a tisztviselői kar fizetése rendeztetni*, emeltetni fog. Tudom jól, hogy ez mily közvetlenül érinti a tisztviselői kart. Ámde tisztelt uraim, ha a lehetőség legmagasabb határáig is felemelkedik a fizetés, ez sem fog módot nyujtani arra, hogy könnyebben élhessünk, pazarlásba bocsátkozzunk. Engedjék meg, hogy figyelmeztessem önöket, hogy az uj fizetés sem fog többet nyujtani, mint a mi a mindennapi megélhetéshez — csaknem azt mondhatnám — feltétlenül szükséges. Ha a mult esztendőbeli működésünk mérlegét felállitjuk, azt hiszem, bátran mondhatjuk, hogy az kedvező volt. Mindannyian tudjuk, hogy nagyon sok nehézség tornyosodik működésünk elébe mindenütt. Ezek a nehézségek igen sokfélék s a legkülönbözőbbek. Hogy azonban ezen nehézségeket sikerrel leküzdhettük, ehhez erős kitartás, munkakedv szükséges. Kivánom, hogy az erős kitartás és a munkakedv a jövő esztendőben is teljes mértékben meglegyen. Ismétlem, leghálásabb, legőszintébb köszönetet mondok szives megjelenésükért s jó kivánságaikért. Ajánlom magamat szives barátságukba, az ég áldását kérve önökre, családtagjaikra, működésükre.

Zajos éljenzés hangzott föl a főkapitány beszédére, a mely után a főkapitány a megjelentekke barátságosan kezet fogva, elbeszélgetett.

A színházakban.

A Nemzeti Szinházban.

A Nemzeti Szinház művészi és tisztviselői személyzete delben tisztelgett *Somló* Sándor igazgatónál. *Náday* Ferencz üdvözölte meleg hangon az igazgatót, mire Somló Sándor meghatottan igy válaszolt:

»Fogadják őszinte köszönetemet szives megjelenésökért és üdvözlésökért, a mely engem — banális szóval elnék, ha azt mondanám, hogy lelkem mélyéig meghatott. Pedig ez az igazság, s az üdvözlés és ragaszkodás szavai annyival inkább meghatottak, mert szeretett Náday Ferencz barátom ajkáról hangzottak, a ki a Nemzeti Szinháznak, mint művész és mint rendező évtizedeken át oszlopos jagja volt. Én az önök szeretetét és ragaszkodását csak viszonozhatom. Egész törekvésem arra irányul, hogy a Nemzeti Szinháznak az országban páratlanul álló művészi személyzetével állandó és a világirodalom minden ágát felölelő repertoárt teremtsek a hazai drámairodalom gondos ápolása mellett, és hogy az idők által megkivántató ujitásokat e művészi személyzet keblében megtehessem. Szivemen hordom és mindenkor elő is segitem minden tagnak az érdekeit és ha nem felelhetek is meg mindig minden kivánságnak, ebben csak az intézet érdekei gátolhatnak. Ez irányban való eddigi munkálkodásomat lankadatlanul fogom folytatni és müködésemben sem dicséret el nem kápráztat, sem fenyegetés meg nem riaszt. Legyenek meggyőződve őszinte, igaz ragaszkodásomról és és fogadják még egyszer meleg köszönetemet.«

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a tagok meleg kézszoritással bucsuztak az igazgatótól, s azután *Tóth* Endre főrendezőt keresték föl, kinek szintén *Náday* Ferencz tolmácsolta az egész személyzet szeretetét és adta át üdvkivánatait.

A színház tisztviselői kara és munkásszemélyzete nevében *Pécsy* Gyula titkár fejezte ki az igazgatónak szerencsekivánatait. Tisztelegtek Somlónál a sziniakadémia növendékei is. *Somló* Sándor, *Ujházy* Ede és *Náday* Ferencz déli egy órakor *Széll* Kálmán miniszterelnöknél tisztelegtek s kifejezték a Nemzeti Szinház szerencsekivánatait. Azután a küldöttség *Gulner* Gyula államtitkárt és *Bezerédj* Viktor miniszteri tanácsost, a Nemzeti Szinház felügyeletével megbizott osztályvezetőt kereste fel, kiknél Somló igazgató tolmácsolta a szinház ujévi üdvözlését és köszönetét a szinház iránt tanusitott jóakaró pártfogásért.

A Vigszinházban

A *Vigszinház* személyzete déli tizenkét órakor üdvözölte *Faludy* Gábort a szinpadon. A személyzet nevében *Hegedüs* Gyula fejezte ki a szerencsekivánatokat. Faludi válaszában visszaemlékezett a tavalyi magyar cziklus sikerére és a jövő küzdelmeire, kitartásra buzditotta a művészeket. Ezután a szinház tagjai a lakásán betegen fekvő *Ditróy* Mórt üdvözölték.

A Népszinházban.

A *Népszinházban Porzsolt* Kálmán igazgató a szinház személyzete nevében *Kovács* Mihály üdvözölte. Az igazgató megköszönte válaszában az üdvözletet, rámutatott arra, hogy a magyar képzőmüvészek érdeklődését szeretné felhivni a diszlet-festés iránt, a mely szintén müvészi ág és Magyarországon nagyrészt külföldi mesterembereknek van bizva. Szinpadi diszlet-vázlatokra kitüzendő pályadijakkal vél segithetni a bajon. Kéri a müvészeket s mindazokat, a kik a szinház életében résztvesznek, tartsanak össze és segitsék elő egymás sikerét, dicsőségét.

Az *országos sziniakadémia* növendékei és tanári kara testületileg tisztelgett dr. *Váradi* Antal igazgatónál, kinél *Császár* Imre tanár és *Latabár* Endre titkár tolmácsolta az akadémia szerencsekivánatait.

A Magyar Szinházban.

A *Magyar Szinház* személyzete is testületileg üdvözölte *Zoltán* Jenő és *Leszkay* András igazgatót. A társulat nevében *Ráthonyi* Akos mondott lendületes beszédet.

A tőzsdén.

A *budapesti áru- és értéktőzsde* tanácsosai ma testületileg jelentek meg *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tagnál, a budapesti áru- és értéktőzsde elnökénél, hogy neki az ujév alkalmából kivánataikat tolmácsoljak. *Beimel* Jakab a tőzsde alelnöke méltatta Kornfeld Zsigmondnak a tőzsde körül kifejtett áldásos müködését, a mire megyeri *Krausz* Lajos rövid visszapillantást vetve az elmult év eseményeire, hangsulyozta, hogy a jövőben nagy és nehéz feladatok várnak megoldásra. Ezek közt legfontosabb *a tőzsdebiróság reformja.* Reméli, hogy sikerülni fog e reformot mindenkinek megelegedésére megoldani. Kornfeld Zsigmond megköszönve az üdvözlést, ama reményének adott kifejezést abban az irányban, hogy a tőzsdével ellentétes tábor is mihamarabb el fogja ismerni azt, hogy a tőzsdei intézmény nem egy a hazai közgazdaságon kivül álló külön test hanem annak egyik igen lényeges alkotórésze, valamint azt is, hogy ugy a tőzsde, mint a tőzsdebiróság is a hazai közgazdasági élet egyik fontos tényezője.

Egyéb üdvözlések.

A Belvárosi Polgári Kör koronaherczeg-utczai helyiségében nagyszámban gyültek össze a polgárok, hogy a kerület képviselőjét, báró Podmaniczky Frigyest üdvözöljék. A körben ott voltak: Kautz Gyula belső titkos tanácsos, elnök Kunz Jenő, Heinrich Alajos, dr. Schmidt József, Nagy Ferencz, Saághy Gyula, Nyegre László, Angyal József, Szőcs Pál és Szerb György országgyülési képviselők, Emich Gusztáv udvari tanácsos, dr. Pap József egyetemi tanár, dr. Nagy Dezső, Kollaritz Jenő, Grünbaum Miksa, dr. Dimitrievits Vladimir, dr. Rakovszky Géza, Kanitz József, Girardi József, Rácz Géza, Vikár Béla és sok más előkelőség.

*Podmaniczky*t Kautz Gyula elnök a kör nevében üdvözölte, a mire Podmaniczky röviden válaszolt. Az elnököt Heinrich Alajos alelnök köszöntötte.

Az üdvözlések után a társaság átment *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternek, a kör diszelnökének Thonet-udvari lakására, a hol a minisztert Kautz elnök üdvözölte. A miniszter reflektálva Kautz szavaira, elmondja, hogy főczéljának tekinti, hogy egy igazi nagy értelmiséget és vagyont képviselő középosztály megteremtésén munkálkodjék. Ez vezette őt eddig is működésének különféle terein. Most mindazok a szálak, a melyek más-más irányban foglalkoztatták, egy helyen futnak össze és ez kelti benne azt a reményt, hogy sikeresebben fog működni eszményeinek megvalósitása körül. Számit ebben a Belvárosi Kör támogatására, a melyre a mostani viszonyok között még jobban rá lesz utalva és viszont igéri, hogy a maga részéről megőrzi változatlanul szeretetét, és ragaszkodását a kör tagjai iránt mindenféle körülmények között. A miniszter beszédét zajos éljenzéssel fogadták.

*

A fővárosi I. kerület választóinak küldöttsége azután üdvözölte az ujév alkalmából *Falk* Miksát, a kerület képviselőjét. A küldöttség nevében *Rónay* Károly, kir. közjegyző intézett üdvözlő beszédet, melyre dr. *Falk* Miksa válaszolva, konstatálta, hogy a közgazdasági depresszio még mindig észlelhető. De szomoru tünetei közepette az utolsó huszonnégy óra alatt a sürü felhők közül biztató napsugárt látott előtörni. Reményli, hogy ez az év meg fogja hozni az oly nagy fontosságu függő kérdések megoldását. Tapasztalásból azonban azt gyanitja, hogy a kiegyezést Ausztriában nem czélnak, hanem csak eszköznek tekintenék és fegyvernek az ottani nemzetiségek egymás elleni küzdelmében. De arra mi — ugymond — nem állunk rá, hogy a kiegyezés ily czélokra használtassék fel. Ha a megegyezés a törvényhozások közt nem sikerül, a kiegyezési törvény 68. §-ának világos rendelkezéséhez képest az ország mindezen kérdéseket önállóan fogja megoldani. Reméli, hogy ennek szüksége nem fog beállani; végül ama reményét fejezte ki, hogy a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslat legközelebb elő fog terjesztetni.

*

E munkában érzületeink és törekvéseink bizonyára még inkább összeforrnak; és erősek és ellenállásra képesek leszünk mindig, mint a hogy a tűznek izzó ereje a vasat erősíti, keményiti, aczélozza.

Isten áldását kérem rátok, a legjobb és legbensőbb kivánatokkal; és nem csak ujból kérem, de köszönöm is azt a politikai és egyéni bizalmat, a melyet előttem és minisztertársaim előtt kifejezni szivesek voltatok.

Kossuth Ferencznél.

A függetlenségi párt délelőtt tisztelgett *Kossuth* Ferencznél, a párt elnökénél.

A tisztelgésben a pártnak mintegy hatvannyolcz tagja vett részt. Az üdvözlő beszédet *Krasznay* Ferencz mondta.

A szónok hangsulyozta, hogy őket nem a szokás hozta oda, hanem ők *Kossuthért önmagáért jöttek*, hogy meghajtsák előtte az elismerésnek és férfias becsülésnek a zászlaját azért a fáradságteljes, hazafias munkásságért, a melyet kifejt. De elhozta őket a lelki szükség is, hogy elmondják neki, hogy a párt mindenben egynek érzi magát vele. Szól ezután *az összmonarchikus politikáról*, a melynek bünei beteltek ma, a mikor olyan áldozatokat követel, a mely egyértelmü a nemzet jövőjének feladásával s mely azt akarja, hogy a nemzet mondjon le gazdasági önállóságáról s hogy évtizedről-évtizedre megszoritható vasabroncscsal engedje kisajtolni gazdasági életnedveit.

A kormánynak nincs bátorsága a nemzetakaratának érvényesitésére s ténykedése lehetetlen helyzetbe hozta közgazdaságunkat. A függetlenségi pártnak összes erőit egyesiteni kell s Kossuthtal élén küzdeni, ha kell a a végső fegyverekkel is. A párt a legkivételesebb védelmi eszközökhöz lesz kénytelen nyulni. A függetlenségi pártra sok teendő vár, a munkatér nagy, csaknem beláthatatlan, de ragaszkodása is nagy Kossuth iránt. Azt kéri az egész párt a magyarok istenétől, hogy tartsa meg Kossuthot a hazának nagyon soká! (Lelkes éljenzés.)

Kossuth Ferencz válaszában megköszönte pártjának személyéhez való ragaszkodását, e ragaszkodás kölcsönös, mert az ő szükebb családját pártja, tágabb családját pedig a magyar nemzet képezi, az a magyar nép, a melynek jövőjeért, jóléteért, boldogságáért és hazánk függetlenségeért és szabadságáért, a mig csak él, fáradozni, küzdeni fog.

E bizalom nélkül — ugymond — egy perczig sem hordanám a párt zászlaját s a *bizalom képezi összetartásunk erős várát. Ezt az erős várat az én kezeim lerombolni soha nem fogják* és bármilyen szerények talán tehetségeim, azt tudom, hogy hazafiasságom oly nagy, akaratom oly szilárd, meggyőződésem oly erős és elveim oly rendithetetlenek, hogy bizalmatlanságra nem adhatok okot, már csak azért sem, mert a mesterek mesterének oldala mellett tanultam meg azt, miképen kell a hazát szeretni és szolgálni és nemcsak saját mélységes meggyőződésem, de a sors keze is rávezetett arra az utra, a melyen járni kedves kötelességem életem fogytáig.

Azon gyanusitásokkal, azon konkolyhintésekkel szemben, melyek pártunkat folytonosan érik, önző és ismert czélokat követő helyekről, a párt mindenkoron jelét adta annak, hogy szilárdan és egységesen áll. Ilyen volt vezetésemmel a multban, ilyen a jelenben is és ilyen lesz jövőben. És én hangosan mondom, hogy meghallja az egész ország, hogy *pártunk erős és egységes*, elveiben és czéljaiban, akaratában. A *mi nem azt teszi, hogy személyes meggyőződés nélküli tömeget alkossunk*; nálunk a meggyőződésre senki sem akar rablánczokat verni; de a szabad meggyőződés mindenkoron odavezette pártunk összeségét, hogy minden fontos kérdésben egyhangulag határozott. A mi azokat, a gyanusitásokat, rágalmakat és kicsinyléseket illeti, a melyekkel engemet folytonosan érintenek, erre válaszom csak az, hogy életem egy nyitott könyv, melynek minden lapját felemelt fővel nyujthatom oda a becsmérlőknek — megtalálják ott külföldi életemre vonatkozólag a leghizelgőbb elismerést, a melyre egy tudományos pályán működő férfiu aspirálhat és itthoni életemre nézve pedig megtalálják azt a tényt, hogy a szeretet és lelkesedés, melylyel az ismeretlen Kossuth ivadéknak adózott a magyar nép az első percztől fogva, midőn kötelességtételre jelentkeztem, csak fokozódott azóta és szemmel láthatólag fokozódik, bárhol megjelenek, mikor az ismeretlenség mezét levetve, ott állhatok szerényen bár, de szándékaim tisztaságának világosságá ól környezve a nép előtt.

Igenis egységes a pártunk, egységes és erős, s *erre szüksége is van az országnak*. Hazánk helyzete olyan, hogy nem lenne jövője, ha e jövőre az utat egy erős párt nem egyengetné, nem lenne jelenje, ha egy erős párt nem tenné lehetetlenné azt, hogy az osztrák követelések folytonosan engedjenek. Ellentállásunk nem azt jelenti, hogy mi a kisebbség akaratát akarjuk érvényesiteni a többség akaratával szemben, mert ez az alkotmányosság alapelvét forgatná fel; hanem mig egyrészt tagadjuk, hogy a többség, az ország valódi többségének a kifejezője lenne, tekintve azt, hogy a választók száma alig képezi egynegyed részét a nagykoru polgárok összeségének, tehát a polgárok háromnegyed részének érzése, gondolkodása nem jut kifejezésre, másrészt ellentállásunk, ha erőteljesen megnyilatkozik, az mindig nemzetünk és államunk jogainak megvédéseért történik, a mi nem a többség vagy kisebbség kérdése, mert sohasem védtünk még olyan követelést, a melyre nézve még a velünk szemben álló többség is ne ismerné el azt, hogy a hazára üdvös lenne, ha keresztülvitetnének.

Mig tehát egyrészt mi képezzük a nemzet lelkiismeretét, és mi vagyunk a nemzet jövőjének őrei, a függetlenségi eszmék letéteményesei és hirdetői, addig másrészt mi képezzük azt a folytonos sarkalást, a mely a nemzet jogainak követelését és a nemzet ellenállási hajlamát és képességét jelzi, az örökké tulkapó idegen befolyás és hatalommal szemben.

Innen van az, hogy egy hajszálnyit sem engedve elveink összeségének tisztaságából és egyetlen részletet sem engedve csorbitani, mert elvi alapunk csak ugy szilárd, ha azt porladozni nem engedjük, azért mégis szemmel tartjuk azt, hogy addig is, mig elveink megvalósitására eljön az alkalom, *ha csak lehet elő kell mózditanunk oly vivmányokat hazánk számára, melyek erős ellentállásunk és határozott követelésünk nélkül elérhetők nem lennének.* Sohasem létesülnének olyan vivmányok a nemzet ereje nélkül, mely erő kimutatásának kötelessége ránk háramlik s a mely vivmányokat addig is követelünk elveink teljes épségben tartásával, mig elveink teljesen nem diadalmaskodnak. Ilyenek például a készfizetés felvétele az elvállalt megalázó évi tributum megváltása, a járadékadó eltörlése, melynek 1903 előtt meg kellett volna történni. A magyar mezőgazdasági érdekek erős védelme az osztrák önzés ellen. A magyar ipar hathatós támogatása a vasuti politikával, melyet Ausztria mindig erősen ellenzett. A katonai javaslatok terén a közvélemény által követelt két évi szolgálat, a magyar ezredekben a magyar nyelv és kizárólag magyar tisztek. S addig is, mig a magyar zászló teljesen diadalmaskodni fog, legalább a dualizmus kifejezése a hadsereg zászlóján. Az udvarra nézve pedig addig is, mig a magyar király nem fog Magyarország fővárosában székelni, annak kimondása, hogy Budapest a mindenkori trónörökösnek mindenkori székhelye.

Ezek mind vivmányok lennének s elérhetők már ma is: s habár nem egy ezek közül nem képezi azt, a mit pártunk elveiből kifolyólag követel, mégis ha eléretnek e vivmányok, ez azért lesz, mert a nemzet ereje és akarata bennünk nyilatkozik meg. Ilyen lesz az is, ha a választási jog kiterjesztetik addig is, mig az általunk vallott, magyarul irni és olvasni tudáshoz kötött általános szavazati jog behozatik és ha a czenzus arányosittatik és leszállittatik, addig is, mig el nem töröltetik a czenzus, mint választói jogalap, továbbá *ha a községekkénti szavazás behozattatik és a politikai jogok gyakorlásába bevonatik az intelligens munkás osztály*. Ezek a vivmányok is, ha létrejönnek, a nemzet erejének lesznek kifolyásai, mely erőt mi képviselünk.

És most rátérek a közgazdasági térre, melyet érdekesen érintett Krasznay barátom.

Meggyőződésünk az, hogy az ország szegénységbe, nyomoruságba esik, ha nem szerezheti meg gazdasági függetlenségét.

Nyomoruságba esik, ha termelése egyoldalu marad, mint a hogy maradnia kell a közös vámterülettel. Nyomoruságba esik, ha nem nyithat terményei számára fogyasztási piaczokat, iparvámengedményeket adva cserébe agrárvámengedményekért, a mit nem tehet, mig közös a vámterület.

Nyomoruságba esik az ország, ha tovább is nélkülözni kénytelen az emberi kereset legjövedelmezőbb ágát, az ipart, melynek fejlesztése a közös vámterülettel csaknem lehetetlen; és nyomoruságba esik, ha Ausztria marad sőt még inkább lesz egyedüli vevője nyerstermelésünknek oly árakat adva érte; a milyent akar.

Mindezt nem látja be sem a többség, sem a kormány és éppen most egy megdöbbentő, csaknem szinpadias jelenettel az év utolsó napjának vége előtt két órával kötik meg Bécsben a kiegyezést, mely ha törvényesen létrejöhetne, ismét 10 évre odaláncczolná az országot Ausztria szekeréhez.

Azzal, hogy az 1902-ik év végén ily óriási erőfeszitéssel erőltették a kiegyezést, teljes mérvben igazat adtak azon felfogásunknak, a melyet a miniszterelnök tagadott, hogy a kiegyezés megkötését lejárati időhöz 1902. év végéhez kötötte az 1899. XXX. t.-cz. Nem lehetne eléggé sajnálni azt a rendszert, mely hazánkban lábra kapott, hogy a törvényeket mindig a nemzet jogai kisebbitése irányában magyarázzák már évek óta. Most kiderült, még pedig a főtényező óriási erőfeszitése deriti ezt ki, hogy a mi törvénymagyarázatunkat tekintette Széll Kálmán is a törvénynek megfelelőleg.

Ki kell azonban jelentenem, hogy az, hogy a megegyezés létrejött a Széll és Körber kormányok közt, nem nagy jelentőséggel bir még, tekintve, hogy már éppen igy létrejött egy másik kiegyezés is, a Bánffy és a Badeni kormányok közt, mely 1898-ban április 20-án benyujtott 388. sz. törvényjavaslatot képezte.

Ennek az egyezménynek értelmében és feltételei szerint tartatott fenn a jelen állapot, törvénynyel nálunk és a császárszakaszszal Ausztriában, s ez az állapot még sem fogadtatott el rendesnek, tekintve azt, hogy most uj egyezségre lépett ismét a két kormány.

Az nem lehet, hogy a magyar országgyülés többsége ezt az uj egyezményt megszavazza, az előtt, mielőtt bizonyossá válik, hogy Ausztriában a Reichsrath többsége is megszavazná. A magyar önérzet tiltja azt, hogy ismét megkösse saját kezeit az ország azzal, hogy törvénynyé váljék nálunk egy olyan egyezmény, mely nem válik törvénynyé Ausztriában. Ilyen kisérlet ellen egész erejével fellázadna a mi pártunk, mert ha van is joga a többségnek meggyőződését érvényesiteni a szerződésre nézve, a kisebbség meggyőződésével szemben, ha ezt alkotmányosan teheti, de arra joga nincs, hogy ismét megkösse az ország kezét és szabadon hagyja Ausztriát, ugy, hogy jöhessen Körber után egy X, a ki csak ugy változtatni akarná a Körber-szerződést, mint Körber akarta változtatni a Badeni-szerződést. Magyarország nem báb, nem pojácza, hogy vele ily csufosan játszanak. Nehéz időknek nézünk elejbe kedves barátaim, a kiegyezés kérdése, a vám- és kereskedelmi kérdések, az ujonczjutalék emelésének kérdése éppen akkor, a mikor az ország legszegényebb és az udvartartás költségeinek emelése szinte ebben a szerencsétlen időpontban; ezek mind olyan kérdések, a melyek nagy erőkifejtést, nagy munkásságot, nagy és önfeláldozó odaadást fognak igényelni tőlünk, hazánk jogai és érdekei védelmében. Hiszem, tudom, bizom benne, hogy mi szorosan összetartva és összecsatolva a legtisztább hazafiság kötelékeivel és egymás kölcsönös szeretetével és tiszteletével teljesiteni fogjuk fényesen kötelességünket. Boldog uj évet kivánok nektek családotoknak és a sokat szenvedett hazának!

Kossuth Ferenczet a vidéken lévő képviselők közül meleg hangu táviratokban üdvözölték: *Sebess* Dénes, *Bizony* Ákos, *Polczner* Jenő, *Szalay* László, *Boda* Vilmos, *Makkai* Zsigmond, *Kubik* Béla, *Kelemen* Béla, *Lukáts* Gyula, *Marjay* Péter, *Molnár* Ákos, *Balogh* Mihály, *Molnár* Józsiás, *Rátkay* László, *Kovács* Gyula, *Bedőházy* János, *Gál* Sándor, *Barabás* Béla, *Barta* Ödön, *Mukics* Simon, *Madarász* Imre, *Endrey* Gyula, *Bencs* László. Mindnyájan bizalmukat, szeretetüket és törhetlen ragaszkodásukat fejezték ki Kossuttal szemben.

Kormánypárti üdvözlések.

A Lloyd-klubban elsőnek, még mielőtt fölmentek a miniszterelnökhöz, báró *Podmaniczky* Frigyes pártelnököt üdvözölték. Az üdvözlő beszédet *Piukovich* József országgyülési képviselő intézte a pártelnökhöz Beszédében utalt arra az átalakutásra, mely az utóbbi években a magyar parlament pártközi életében végbement és a parlament két nagy — 67-iki alapon álló — pártja között levő *válaszfalat ledöntötte* és a mely — szóló szerint — csak annál képesebbé tette a pártot hivatása teljesitésére. Szólt a politikai küzdelem jogosultságáról és szerencsétlenségnek tartja, ha a küzdelmek elfajulnak. De ő ettől a magyar parlamentben nem fél. Ám ha ez mégis bekövetkeznék, a szabadelvü párt — ugymond — meg fogja védeni a parlamentárizmus tekintélyét.

Podmaniczky Frigyes báró megköszönve az üdvözlést, aggkorára hivatkozik, amely miatt sajnos, már nem képes a reá ruházott feladatoknak megfelelni, de elve az, hogy *éppen a nehéz időkben* mindenkinek az utolsó csepp vérig ki kell tartani azon a helyen, amelyre őt elvtársai parancsolták. Nehéz időket élünk — ugymond — éppen ezért *most inti összetartásra és türelemre a pártot.*

*

A kormánypárt nevében gróf Apponyi Albertnél is jártak, mint Ház-elnöknél. *Rohonyi* Gyula mondott beszédet és ámbár elég őszintén elösmerte, hogy a pártnak sejtelme sincs róla, mi van a kiegyezésben s mit csinált Bécsben *Széll* Kálmán, mégis a mindenben engedelmes többség roppant öröméről beszélt, hogy ilyen bölcs vezére van. *Apponyiban* meg a *mult* idők nagy retorát dicsérte, a ki szerinte most az ugynevezett »pártegység« támasza és talpköve.

Ehhez füzte aztán a feleletét *Apponyi* s ismét szükségesnek tartotta konstatálni, hogy milyen szörnyen tökéletes az a pártegység, mondván egyebek közt, hogy:

— Tisztán objektiv alapon áll a szabadelvü párt összes tagjainak együttmüködése és a mint a kormányelnök által bölcs tapintattal és államférfiui belátással feállitott programmnak sikerült a közjogi alapon álló elemek legnagyobb részét együttmüködésre egyesiteni, ugy szabad abban a hitben és reményben élnünk, hogy a fennforgó kérdések megoldásánál ugyanazon államférfiui bölcs tapintatnak sikerülni fog az együttmüködés feltételeit fenntartani és tovább fejleszteni.

Jó. Ha ugy tetszik, akár el is hiszszük, hogy a bölcs tapintat és az államférfiui belátás mintaképe olyan törbetetlen egységet teremtett, hogy egyetlen teremtett lélek sincs a kormánypárton, amelyik nem oda huz. Éppen csak arra vagyunk kiváncsiak, hogy e párt félhivatalos sajtója — kivánságainak, véleményüknek szólói — miért van örökös, még csak nem is titkolt, hanem szerfölött harczban egymással. Vagy talán ez is az egységhez tartozik?

A néppárt.

Az néppárt tagjai József-köruti párthelyiségükben gyültek össze, ahol a tagok ujévi üdvözletét gróf *Zichy* János elnöknek *Rakovszky* István orsz. képviselő tolmácsolta.

Féltizenkét órakor tisztelgett a párt gróf Zichy Nándornál, akit gróf Zichy János üdvözölt.

Rövid bevezetés után a politikai helyzetet bonyodalomnak jellemzi, amelynek szálai a bizonytalan ausztriai konstellácziók miatt nincsenek a mi kezünkben. Nekünk belső nagy akadályok legyőzésével kell megalkotnunk anyagi fejlődésünk feltételeleit. Kifejti azután miért kell a 67-es alapon megmaradniok. Első törekvésünk lesz ez alapon a gazdasági bizonytalanságot megszüntetni. Az uralkodó párt iránt még mindig bizalmatlansággal vannak. Mert a liberalizmusnak még mindig nem sikerült az Ausztria és Magyarország közt szükséges harmóniát biztositani, sem a közállapotainkat orvotolni, ugy hogy *minderősebben kivánja a társadalom egy konzervativ párt alakulását.* A keresztény morál alapjának, a magyar konzervativ politika fundamentumának szüksége van első sorban az egyházpolitikai törvények reviziójára. *A néppárt programmja a jövő politika alapját képezi.* Ez — ugymond — a mi programmunk, a mely ugyan *nem liberális, de gyökeréig magyar.*

Gróf *Zichy* Nándor a válaszában első sorban megköszöni az üdvözlést, azután jelzi, hogy mindenben egyetért a párt szónokával. Összetartásra buzditja őket. A *kiegyezésről szól, a mi felett — ugymond — nem tud itéletet formálni, mert nem tudja milyen.* Hazánkban a hit és erkölcs irányitása nélkül veszekednek, önző czélok előmozditásáért. Az egyházpolitika a lelkek egyesitése helyett erkölcsi romlást hozott. A néppárt halhatatlan, mert a programmja örök. Szeretetre és együttmüködésre inti a pártot, a mely *67-es alapon álló keresztény párt* és megköszöni üdvözletüket.

A herczegprimásnál.

Vaszary Kolos biboros herczegprimást személyesen vagy táviratban üdvözölték ma:

Gróf Apponyi Lajos magyar udvarnagy, a püspöki kar tagjai, Wlassics Gyula és Darányi Ignácz miniszterek, Tarkovich József és Széll Ignácz államtitkárok, Ernuszt Kelemen, a főrendiház alelnöke, Wekerle Sándor a közigazgatási biróság elnöke, Latkóczy Imre a közigazgatási biróság alelnöke, Fehér Ipoly panonhalmi főapát, gróf Andrássy Aladár Erdélyi Sándor, Matlekovits Sándor és Hegedüs Sándor v. b. titkos tanácsosok, Havass Imre főügyész, Beniczky Ferencz és Roszner Ervin báró főispánok, Falk Miksa, Emmer Kornél, Szabó Jenő főrendiházi tag, Németh Péter kuriai biró, Sélley Sándor Forster Gyula és Mártonffy Ágost min. tanácsosok, Beniczky Ferencz alispán, Márkus József főpolgármester és mások.

A biróságoknál.

A királyi kurián és a budapesti királyi itélőtáblán testületi tisztelgés nem volt. Mint minden esztendőben, az idén is a két felsőbiróság tagjai a kitett ivre aláirták a neveiket és ezt az ivet átadták Szabó Miklós kuriai, illetve Oberschall Adolf táblai elnöknek.

A koronaügyészségnél szintén nem volt testületi tisztelgés. A koronaügyészhelyettesek egyenkint tisztelegtek Hammersberg Jenő koronaügyésznél és szerencsekivánataikat kifejezték.

A főügyészségnél délelőtt tiz órakor testületileg tisztelegtek a főügyészhelyettesek, a kiket Fittler Bálint, mint rangban legidősebb főügyészhelyettes vezette Pongrácz Jenő budapesti kir. főügyész elé; Fittler tolmácsolta a főügyészség tagjainak szerencsekivánatait, mire a főügyész szives szavakkal válaszolt.

A budapesti kir. ügyészség tagjai, miután dr. *Geguss* Gusztáv főügyészhelyettest üdvözölték, délelőtt tizenegy órakor jelentek meg *Pongrácz* Jenő kir. főügyész hivatalában. Az ügyészi kar jókivánságait *Geguss* Gusztáv dr. főügyészhelyettes, a budapesti kir. ügyészség vezetője, tolmácsolta, kérve a főügyészt, hogy a vezetése alatt álló ügyészi kart tartsa meg továbbra is jóindulatában. *Pongrácz* Jenő főügyész megköszönte az üdvözlést, s kérte továbbra is az ügyészi kar támogatását. A pestvidéki ügyészség tagjait *Halász* Lajos ügyész vezette a főügyész elé. Az ügyészi kar végül a koronaügyésznél is tisztelgett.

A budapesti polgári törvényszék birái *Apáthy* László és *Izsák* Gyula táblaibirák vezetése alatt keresték fel *Horváth* Ferencz elnököt, hogy az uj év alkalmából üdvözöljék. A kereskedelmi és váltó törvényszék birái egyenkint üdvözölték Nagy Ödön elnököt.

A budapesti büntetőtörvényszéken nem volt ujévi üdvözlés, mert *Zsitvay* Leo elnök nem jött be a hivatalba. A birák ezután névjegyeiket adták le az elnöknél.

A büntető járásbiróság birái *Wiener* Sándor biró vezetése alatt üdvözölték *Drill* Béla kir. itélőtáblai birót, a járásbiróság vezetőjét, a ki meghatva mondott köszönetet birótársainak figyelméért.

A pestvidéki kir. törvényszék birái délelőtt 10 órakor tisztelegtek *Rónay* Camill táblabirónál, helyettes törvényszéki elnöknél, a kinek a vezetése alatt aztán testületileg üdvözölték *Szeyfried* József kuriai birót, a pestvidéki törvényszék elnökét. Szeyfried köszönetet mondott a törvényszék biráinak ragaszkodásukért.

A főkapitányságon.

A rendőrség személyzetének tisztelgése a szokásos formálitások között ment végbe. A tisztikar diszruhásan kereste föl *Rudnay* Béla főkapitányt, aki megelégedését fejezte ki a munkásságuk felett s egyben kijelentette, hogy a tisztviselőikar régi vágya — a fizetés rendezése — az idén teljesedésbe megy. A bünügyi osztály tisztviselői külön tisztelegtek *Farkas* Lajos rendőrtanácsosnál, az osztály vezetőjénél; a felügyelői-kar *Bornemissza* Boldizsár főparancsnoknál, a detektivek pedig *Krecsányi* Kálmán kapitány, detektivfőnöknél.

A főkapitánynál a tisztikar délelőtt tiz órakor gyült egybe. Szónokuk, zebegnyői *Pekáry* József kir. tanácsos, főkapitányi helyettes a következő beszédben üdvözölte a főkapitányt:

«Méltóságos Főkapitány Ur! Ujra megjelentünk Méltóságod előtt, hogy a m. kir. államrendőrség tiszti karának üdvözletét és legjobb kivánságait ez uj év első napján kifejezésre hozzuk. Mint az előző években, ugy ma is magunkkal hozzuk rendithetlen bizalmunkat és Méltóságod személyéhez való őszinte ragaszkodásunk érzelmeit. Egy egész év adósságát rójjuk le e napon, a midőn hálás köszönettel adózunk Méltóságodnak, a ki ezerfaju közhasznu tevékenysége mellett is mindig talál időt arra, hogy testületünknek és mindnyájunknak érdekeit minden kinálkozó alkalommal előmozditsa. Engedje a gondviselés, hogy háboritlan egészségben, családi boldogsága teljes élvezetében még sokáig legyen a mi vezérünk, érdekeink pártfogója és munkásságunk bölcs irányitója. Az isten éltesse Méltóságodat és kedves családját.»

A beszédre zajos éljenzés hangzott fel, amelynek csillapultával Rudnay Béla főkapitány a következőket válaszolta:

Tisztelt Uraim! A rendőrtisztviselői kar számának, de hivatali kötelességemnek is folytonos szaporodása mindig nehezebbé teszi azt, hogy közvetlenül személyesen érintkezhessünk és csak helyeselhetem, hogy legalább az év fordulását felhasználjuk, hogy összejöjjünk, hogy egymás iránti érzelmeinknek kifejezést adjunk. Én örömmel és szeretettel győződtem meg szónokuk szavaiból, hogy érzelmeik irányomban ez év folyamán sem változtak, és hogy az én érzelmeim sem változtak önök iránt, én ma ugyanazzal a szeretettel, ugyanazzal a baráti érzülettel viseltetem önök iránt, mint a mely érzelmek immár hét év óta füznek önökhöz. Biztositom önöket, hogy én hivatali főnöki kötelességemet is összeegyeztetni igyekszem ezen érzelmeimmel. Ezen érzelmeimet melegen átérezve mondok én köszönetet szives megemlékezésükért, szives jókivánatukért s ezen érzelmeim teljes melegével viszonzom jókivánataikat, kivánva, hogy az Ur Isten ugy önöknek mint hozzátartozóiknak az uj esztendőben jó egészséget és boldogságot adjon. Azt hiszem tisztelt Uraim, hogy ebben az esztendőben a tisztviselőikar egy régi vágya, kivánsága teljesülni fog *amennyiben végre a tisztviselői kar fizetése rendeztetni*, emeltetni fog. Tudom jól, hogy ez mily közvetlenül érinti a tisztviselői kart. Ámde tisztelt uraim, ha a lehetőség legmagasabb határáig is felemelkedik a fizetés, ez sem fog módot nyujtani arra, hogy könnyebben élhessünk, pazarlásba bocsátkozzunk. Engedjék meg, hogy figyelmeztessem önöket, hogy az uj fizetés sem fog többet nyujtani, mint a mi a mindennapi megélhetéshez — csaknem azt mondhatnám — feltétlenül szükséges, Ha a mult esztendőbeli müködésünk mérlegét felállitjuk, azt hiszem, bátran mondhatjuk, hogy az kedvező volt. Mindannyian tudjuk, hogy nagyon sok nehézség tornyosodik müködésünk elébe minden téren. Ezek a nehézségek igen sokfélék s a legkülönbözőbbek. Hogy azonban ezen nehézségeket sikerrel leküzdhettük, ehhez erős kitartás, munkakedv szükséges. Kivánom, hogy az erős kitartás és a munkakedv a jövő esztendőben is teljes mértékben meglegyen. Ismétlem, leghálásabb, legőszintébb köszönetet mondok szives megjelenésükért s jó kivánságaikért. Ajánlom magamat szives barátságukba, az ég áldását kérve önökre, családtagjaikra, müködésükre.

Zajos éljenzés hangzott föl a főkapitány beszédére, a mely után a főkapitány a megjelentekke barátságosan kezet fogva, elbeszélgetett.

A szinházakban.

A Nemzeti Szinházban.

A Nemzeti Szinház müvészi és tisztviselői személyzete délben tisztelgett *Somló* Sándor igazgatónál. *Náday* Ferencz üdvözölte meleg hangon az igazgatót, mire Somló Sándor meghatottan igy válaszolt:

»Fogadják őszinte köszönetemet szives megjelenésükért és üdvözlésükért, a mely engem — banális szóval élnék, ha azt mondanám, hogy lelkem mélyéig meghatott. Pedig ez az igazság, s az üdvözlés és ragaszkodás szavai annyival inkább meghatottak, mert szeretett Náday Ferencz barátom ajkáról hangzottak, a ki a Nemzeti Szinháznak, mint müvész és mint rendező évtizedeken át oszlopos jagja volt. Én az önök szeretetét és ragaszkodását csak viszonozhatom. Egész törekvésem arra irányul, hogy a Nemzeti Szinháznak az országban páratlanul álló müvészi személyzetével állandó és a világirodalom minden ágát felölelő repertoárt teremtsek a hazai drámairodalom gondos ápolása mellett, és hogy az idők által megkivántató ujitásokat e müvészi személyzet kebléban megtehessem. Szivemen hordom és mindenkor elő is segitem minden tagnak az érdekeit és ha nem felelhetek is meg mindig minden kivánságnak, ebben csak az intézet érdekei gátolhatnak. Ez irányban való eddigi munkálkodásomat lankadatlanul fogom folytatni és müködésemben sem dicséret el nem kápráztat, sem fenyegetés meg nem riaszt. Legyenek meggyőződve őszinte, igaz ragaszkodásomról és fogadják még egyszer meleg köszönetemet«

Az éljenzéssel fogadott beszéd után a tagok meleg kézszoritással bucsuztak az igazgatótól, s azután *Tóth* Endre főrendezőt keresték föl, kinek szintén *Náday* Ferencz tolmácsolta az egész személyzet szeretetét és adta át üdvkivánatait.

A szinház tisztviselői kara és munkásszemélyzete nevében *Pécsy* Gyula titkár fejezte ki az igazgatónak szerencsekivánatait. Tisztelegtek Somlónál a sziniakadémia növendékei is. *Somló* Sándor, *Ujházy* Ede és *Náday* Ferencz déli egy órakor *Széll* Kálmán miniszterelnöknél tisztelegtek s kifejezték a Nemzeti Szinház szerencsekivánatait. Azután a küldöttség *Gulner* Gyula államtitkárt és *Bezerédj* Viktor miniszteri tanácsost, a Nemzeti Szinház felügyeletével megbizott osztályvezetőt kereste fel, kiknél Somló igazgató tolmácsolta a szinház ujévi üdvözlését és köszönetét a szinház iránt tanusitott jóakaró pártfogásért.

A Vigszinházban

A *Vigszinház* személyzete déli tizenkét órakor üdvözölte *Faludy* Gábort a szinpadon. A személyzet nevében *Hegedüs* Gyula fejezte ki a szerencsekivánatokat. Faludi válaszában visszaemlékezett a tavalyi magyar cziklus sikerére és a jövő küzdelmeire, kitartásra buzditotta a müvészeket. Ezután a szinház tagjai a lakásán betegen fekvő *Ditróy* Mórt üdvözölték.

A Népszinházban.

A *Népszinházban Porzsolt* Kálmán igazgatót a szinház személyzete nevében *Kovács* Mihály üdvözölte. Az igazgató megköszönte válaszában az üdvözletet, rámutatott arra, hogy a magyar képzőmüvészek érdeklődését szeretné felhivni a diszlet-festés iránt, a mely szintén müvészi ág és Magyarországon nagyrészt külföldi mesteremberekre van bizva. Szinpadi diszlet-vázlatokra kitüzendő pályadijakkal vél segithetni a bajon. Kéri a müvészeket s mindazokat, a kik a szinházi életben résztvesznek, tartsanak össze és segitsék elő egymás sikerét, dicsőségét.

Az *országos sziniakadémia* növendékei és tanári kara testületileg tisztelgett dr. *Váradi* Antal igazgatónál, kinél *Császár* Imre tanár és *Latabár* Endre titkár tolmácsolta az akadémia szerencsekivánatait.

A Magyar Szinházban.

A *Magyar Szinház* személyzete is testületileg üdvözölte *Zoltán* Jenő és *Leszkay* András igazgatót. A társulat nevében *Ráthonyi* Akos mondott lendületes beszédet.

A tőzsdén.

A *budapesti áru- és értéktőzsde* tanácsosai ma testületileg jelentek meg *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tagnál, a budapesti áru- és értéktőzsde elnökénél, hogy neki az ujév alkalmából kivánataikat tolmácsolják. *Beimel* Jakab a tőzsde alelnöke méltatta Kornfeld Zsigmondnak a tőzsde körül kifejtett áldásos müködését, a mire megyeri *Krausz* Lajos rövid visszapillantást vetve az elmult év eseményeire, hangsulyozta, hogy a jövőben nagy és nehéz feladatok várnak megoldásra Ezek közt legfontosabb *a tőzsdebiróság reformja* Reméli, hogy sikerülni fog e reformot mindenkinek megelégedésére megoldani. Kornfeld Zsigmond megköszönve az üdvözlést, ama reményének adott kifejezést abban az irányban, hogy a tőzsdével ellentétes tábor is mihamarabb el fogja ismerni azt, hogy a tőzsdei intézmény nem egy a hazai közgazdaságon kivül álló külön test hanem annak egyik igen lényeges alkotórésze, valamint azt is, hogy ugy a tőzsde, mint a tőzsdebiróság is a hazai közgazdasági élet egyik fontos tényezője.

Egyéb üdvözlések.

A Belvárosi Polgári Kör koronaherczeg-utczai helyiségében nagyszámban gyültek össze a polgárok, hogy a kerület képviselőjét, báró Podmaniczky Frigyest üdvözöljék. A körben ott voltak: Kautz Gyula belső titkos tanácsos, elnök Kunz Jenő, Heinrich Alajos, dr. Schmidt József, Nagy Ferencz, Saághy Gyula, Nyegre László, Angyal József, Szőcs Pál és Szerb György országgyülési képviselők, Emich Gusztáv udvari tanácsos, dr. Pap József egyetemi tanár, dr. Nagy Dezső, Kollarits Jenő, Grünbaum Miksa, dr. Dimitrievits Vladimir, dr. Rakovszky Géza, Kanitz József, Girardi József, Rácz Géza, Vikár Béla és sok más előkelőség.

*Podmaniczky*t Kautz Gyula elnök a kör nevében üdvözölte, a mire Podmaniczky röviden válaszolt. Az elnököt Heinrich Alajos alelnök köszöntötte.

Az üdvözlések után a társaság átment *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternek, a kör diszelnökének Thonet-udvari lakására, a hol a minisztert Kautz elnök üdvözölte. A miniszter reflektálva Kautz szavaira, elmondja, hogy főczéljának tekinti, hogy egy igazi nagy értelmiséget és vagyont képviselő középosztály megteremtésén munkálkodjék. Ez vezette őt eddig is müködésének különféle terein. Most mindazok a szálak, a melyek más-más irányban foglalkoztatták, egy helyen futnak össze és ez kelti benne azt a reményt, hogy sikeresebben fog müködni eszményeinek megvalósitása körül. Számit ebben a Belvárosi Kör támogatására, a melyre a mostani viszonyok között még jobban rá lesz utalva és viszont igéri, hogy a maga részéről megőrzi változatlanul szeretetét és ragaszkodását a kör tagjai iránt mindenféle körülmények között. A miniszter beszédét zajos éljenzéssel fogadták.

*

A fővárosi I. kerület választóinak küldöttsége azután üdvözölte az ujév alkalmából *Falk* Miksát, a kerület képviselőjét. A küldöttség nevében *Rónay* Károly, kir. közjegyző intézett üdvözlő beszédet, melyre dr. *Falk* Miksa válaszolva, konstatálta, hogy a közgazdasági depresszio még mindig észlelhető. De szomoru tünetei közepette az utolsó huszonnégy óra alatt a sürü felhők közül biztató napsugárt látott előtörni. Reményli, hogy ez az év meg fogja hozni az oly nagy fontosságu függő kérdések megoldását. Tapasztalásból azonban azt gyanitja, hogy a kiegyezést Ausztriában nem czélnak, hanem csak eszköznek tekintenék és fegyvernek az ottani nemzetiségek egymás elleni küzdelmében. De arra mi — ugymond — nem állunk rá, hogy a kiegyezés ily czélokra használtassék fel. Ha a megegyezés a törvényhozások közt nem sikerül, a kiegyezési törvény 68. §-ának világos rendelkezéséhez képest az ország mindezen kérdéseket önállóan fogja megoldani. Reméli, hogy ennek szüksége nem fog beállani; végül ama reményét fejezte ki, hogy a tisztviselők fizetésrendezéséről szóló javaslat legközelebb elő fog terjesztetni.

*

Az Országos Kereskedelmi és Iparcsarnok disztermében több száz lipótvárosi választó gyűlt össze, hogy a kerület képviselőjét, Sándor Pált üdvözölje. *Horváth* Elemér miniszteri tanácsos mondotta az üdvözlő beszédet. Sándor Pál hosztszasan köszönte meg a figyelmet.

A titokzatos kiegyezés.

Köd és rejtelem setétje takarja azt a bizonyos „kivezető utat“, amelyről az elmult este olyan tökéletes szinszerüséggel bocsájtották világgá a megoldott bonyodalom váratlan hirét. És a milyen volt ez a meglepetésnek szánt slágere a komoly államférfiui cselekedetek helyett pompásan kieszelt fifikában kimerülő kormányzásnak, éppen olyan titokzatos maradt mindmostanáig. Pedig már elhangzott az ujévi beszéd is a miniszterelnöki ajkakról, a honnan annyi igéret után legalább annyit várt talán még a tulajdon pártja is, hogy lesz valami fölvilágositó nyilatkozat az ország bizonytalanságban függő életérdekeiről: a kiegyezésről, a vámszövetségről.

Dehogy volt. Maradt a homály. Sőt utóbb egy pár általánosságban odavetett szólásformáért még lelkesedni is képes volt a kormánypárt. Az ország nem lesz rá képes. Mi sem. A minthogy a kormányzati böleseségnek e legujabb szecenikai mesterfogása iránt az első pillanattól kezdve éppen olyan kevéssé voltunk hajlandok optimisták lenni, akár a többiek iránt, a melyek a hosszu esztendőkig tartó kiegyezési herce-hurcza folyamán pesszimis felfogásunkat beigazolták.

De ettől a rejtelmes valamitől előre, vakon, a bizonyosság halvány sejtelme nélkül elragadtatva lenni még kormánypárti szempontból is képtelen optimizmus volna s nem hihetjük, hogy ne lettek volna ma az — enyhén szólva — üres miniszterelnöki beszéd után a Lloyd-klubban is olyanok, a kiket éppen ugy meglepett a kormányelnök „böles“ hallgatása, mint az a Szilveszter-esti komédia. De hogy annak a klubnak a falain kivül *egyetlen* ember sincs, a ki Széll mai „felvilágositásai“-val megelégszik, azt már aztán biztosra állitjuk. Az ország teljes világosságot vár és várhatott joggal s lett helyette talán még nagyobb sötétség. *A vámszövetségről* egy árva szava nem volt a miniszterelnöknek s egyébként is még pesszimistának sem kell lenni, hogy az ember a Körber és Széll titokzatos „egyezségétől“ jót ne várjon. Hiszen jellemzésül elég, ha elolvassuk az osztrák véleményeket. Csupa homályról szólnak azok is, de van valami egyéb, amit tisztábban látnak és vallanak is: az egymás közt való békülés szükségét. Ezt harsogja ma egyik nagy ellenségünk hirdetvén, hogy egyesült erővel megbirnak Magyarországgal. Tudjuk a szándékukat. És az, hogy erre éppen ma hangzik el a riadójuk, hogy viribus unitis akarnak ellenünk jönni azon a „kivezető uton“, bizony arra mutat, hogy *ők rá mernek lépni arra a homályos utra*, mert ninesen rajta mit félteniök!

Lamsdorff hazautazott.

Gróf *Lamsdorff* és gróf *Goluchovszki* bécsi tanácskozásai véget értek. Az orosz külügyminiszter ma hazautazott Pétervárra s most az egész világ feszült figyelemmel várja azoknak a félhivatalos kommünikéknek a megjelenését, amelyek az ilyen tanácskozások szellőztethető titkait a nyilvánosság elé viszik.

A mi ebben a kérdésben elfoglalt álláspontunkat, helyesebben az egész diplomácziai aktusról megalkotott véleményünket már közöltük. Ezuttal tehát, a mig intimebb részletekről nem értesülünk, közreadjuk a mai nap fontosabb hireit.

Bucsuzás.

Bécs, jan. 1.

Gróf *Lamsdorff* orsz külügyminiszter ma délután 1 óra 20 perczkor husz perczig tartó bucsukihallgatáson volt a királynál. Délelőtt Dietrichstein herczeg szárnysegéd átadta gróf *Lamsdorff*-nak a király ajándékát: a király remekmüvü, keretbe foglalt nagy kvartformáju arczképét.

Gróf *Lamsdorff* a Hofburgból a szállódába hajtatott, a hol még egy izben tanácskozott gróf Kapnisttal. Ezután megebédelt és ma délután 5 órakor két és fél napi ittlét után Pétervárra utazott.

A miniszter — igy szól egy félhivatalos jelentés — ezt az időt nagyrészt komoly munkának szentelte: sürüen tanácskozott még *tegnap is* *ugy Goluhovszki Agenor gróf közös külügyminiszterrel, mint Kapnist gróf bécsi nagykövettel. Lamsdorff* misszió — ezirányt kétség fenn nem forog — a balkánfélszigeti helyzettel szemben Magyarország, Ausztria és Oroszország által a nyugalom és a *status quo fenntartása érdekében egyetértőleg teendő lépésekre vonatkozott.* Ugy hiszszük, hogy missziójának eredményével Oroszország és a magyar-osztrák monarchia vezető személyességei egyaránt megelégedettek lehetnek. Gróf *Lamsdorff*-nak ugy személyes megjelenése, mint államférfiui egyénisége kedvező benyomást gyakorolt mindazokra, a kik a bécsi tartózkodás alatt vele érintkeztek. Reméljük, hogy ő is a legkellemesebb emlékeket viszi magával.

Szófia, jan. 1.

A félhivatalos Bulgária korainak találja, hogy gróf *Lamsdorff* látogatásából messzemenő konzekvenczíákat vonjanak le, de hangsulyozza, hogy a látogatás Miklós czár élénk érdeklődésének jele. A Sztambulovpárti Novi Vek elismeri a látogatás fontosságát, de figyelmezteti a maczedónokat, hogy nagyon sokat ne várjanak tőle.

Bécs, jan. 1.

Gróf *Lamsdorff* 9 óra 50 perczkor Pétervárra utazott. Bucsuzásra megjelent a pályaudvaron *Kapnist* grófon és az orosz nagykövetség tagjain kivül az orosz főkonzul, az alkonzul, gróf *Goluchowszki* külügyminiszter Südenhorst követtel és Kinsky nagykövetségi tanácsossal, továbbá a bolgár ügyvivőség titkára.

A szász udvar regényei.

— *Ujabb részletek.* —

Lipót Ferdinánd főherczeg egy tudósító előtt ujabban a következő nyilatkozatot tette:

— Szép konfuzió, ugy-e? Ilyen konfuzió még nem is volt soha! — ezzel kezdte a beszélgetését.

Lipót Ferdinánd kedélyesen diskurált az ujságiróval, a ki csodálkozását fejezte ki a felett, hogy a dolgok idáig fejlődtek.

— Ilyen az élet — mondta a főherczeg, — csak egyszer él az ember, aztán ugy is vége mindennek, látja, ez a gondolat az embert meszszire juttatja.

— Genfig és Montreaux-ig, — felelte az ujságiró.

— Idáig és még tovább . . . Engem nem a házasság gondolata üzött ki Ausztriából. Mindnyájan ismerték viszonyomat s mindenkivel beszéltem erről, de sohasem nyilvánitottam azt a szándékomat, hogy nőül veszem Adamovics kisasszonyt, mert jól tudtam, hogy ez lehetetlen. A mikor Przemyslben voltam, kimeritő levelet irtam ő felségének és pénzbeli segélyt kértem tőle. Megirtam, hogy huszezer forintból nem tudok megélni, megirtam azt is, hogy a viszonyom sok pénzbe kerül. Akkor kaptam 20.000 forintot s azt az igéretet, hogy egy más garnizonban talán kapok pótlékot is. Iglauban nem kaptam ugyan pótlékot, de észrevettem, hogy katonai felebbvalóim sok nehézséget támasztanak ellenem. Egyszer *Tschida* ezredes azt mondta nekem, hogy én vadházasságban élek s ez tarthatatlan. Én ezt is eltürtem, pedig nem volt igaz, nem laktam együtt Adamovich kisasszonynyal. Erre azután Adamovich kisasszony Bécsbe költözött. Később audienczián voltam a királynál, a ki azt tanácsolta, hogy megrongált idegeim helyreállitása végett menjek egy szanatóriumba. Én arra kértem a királyt, hogy egy osztrák szanatóriumba mehessek, a király ellenben megparancsolta, hogy külföldre menjek. igy mentem Berndorfba. Innen irtam a királynak, hogy viszonyomat felbontom. Berndorfból visszatérve, szolgálatra jelentkeztem, de ujra szabadságoltak. Salzburgban anyám ellenezte leginkább viszonyomat, sokat szenvedtem Salzburgban. Adamovics kisasszonynyal később titokban találkoztam Münchenben, ekkor vált a helyzetem tarthatatlanná, fenyegettek, hogy ujra egy szanatoriumba zárnak s ekkor elhatároztam, hogy menekülök, mert nincs ember, a ki elgondolhatná, mennyire féltem ettől. Ezután elmondta, hogy deczemberben nővérével Münchenben találkozott.

A király kézirata.

Ferencz József király a következő kéziratot intézte Lipót Ferdinánd főherczeghez:

Kedves Lipót Ferdinánd főherczeg!

Tizennegyedikén kelt és hozzám intézett kérelmére vonatkozólag indittatva érzem magamat, hogy a következőket elrendeljem:

I. Elfogadom az ön lemondását mindazokról a jogokról és igényekről, a melyek önt születésénél fogva, s mint házam tagját megilletik; különösen pedig arra vonatkozólag, hogy ön osztrák főherczegnek, magyar és cseh királyi herczegnek tekintessék. Megengedem, hogy a polgári Wölfling nevet felvehesse.

II. Megengedem, hogy tiszti rangjáról lemondjon és intézkedni fogok a hadsereg kötelékéből való elbocsátása iránt.

III. Elrendelem, hogy önt az arangyapjasrend vitézeinek sorából töröljék és felhivom, hogy a rend jelvényeinek visszaszolgáltatása iránt intézkedjek.

IV. Beszüntetem az ön appanázsát és le kell mondani arról a részről is, a mely önt a családi alap jövedelméből esetleg megilletné.

V. Megtiltom önnek, hogy határozott engedelmem nélkül külföldi tartózkodása helyéről az osztrák-magyar monarchia, továbbá Bosznia és Herczegovina határát átlépje. Kötelessége lesz egy idegen államban honosságot szerezni és ha e tekintetben elhatározta magát, köteles lesz ezt nekem előzetesen tudtomra adni.

VI. Fentebbi pontokra vonatkozó nyilatkozatát, a melyet ezen kéziratom átadója aláirás czéljából ön elé terjeszt, köteles alairni. A levelem átadója az aláirás megtörténte után a nyilatkozatot nekem visszaszármaztatja.

Bécs, 1902. deczember 17.

Ferencz József, m. p.

A szász házitörvény.

Emlitettük, hogy a szász házitörvény pontjai értelmében fogják a trónörökösné ügyét elbirálni. A legfontosabb pontok ezek:

»A királynak, mint családfőnek, különös felügyeleti joga van meghatározott hatáskörrel a királyi-ház tagjaira s mint ilyennek, joga van mindazon rendszabályokhoz nyulni, melyeket a királyi ház csendje, becsülete, rendje és nyugalma érdekében szükségesnek tart. (4. §).

»A királyi ház tajai a király beleegyezése nélkül idegen államba nem mehetnek.« (6. §).

»Házassági viszályok esetén a király minden alkalommal külön biróságot szervez, a melynek eljárási rendjét ő határozza meg. (12. §.)

Nincs kétség, hogy mindezen szabályok alkalmazása daczára megmarad a trónörökösné szász állampolgárnak s igy a német általános polgári törvénykönyv határozmányainak alávetheti magát. Tehát protestánssá lehet s uj házasságot köthet, a mely a polgári törvények szerint érvényes is, sőt a trónörökösnétől még a szász királyi ház családnevének viselését sem lehet megtagadni.

Egy régi akta.

A szász udvari etiket nem első esetben botlott meg ezuttal a szerelmek akadályaiban. Carola özvegy szász királyné, a ki Lujza főherczegnő esetét a legnagyobb felháborodással itéli el, szintén, bár közvetve, hősnője volt egy esetben az udvari pletykáknak. Anyja, Lujza főherczegnő, a ki Gusztáv Vasa főherczeg felesége volt, annak idején férjének kastélyában nagyon is elhagyatottnak érezte magát, — nem értették meg, elhanyagolták, — és szivének keservét gyakran öntötte ki ura egyik szárnysegéde előtt. A baráti viszony lassankint tulbizalmassá vált. A főherczegnőt férje egy elhagyatott kastélyba küldötte ahol valósággal rabkenyéren élt. Leánya, Carola, oly nagy szeretettel csüngött anyján, hogy minden évben egyszer elküldték anyjához. Később Albert szász trónörökös megkérte a kezét, és 1853. év nyarán Drezdában meg is történt az esküvő.

Azokat a t. cz. előfizetőinket, akiknek előfizetése január elsejével lejárt, arra kérjük, hogy a megrendelést mielőbb ujitsák meg, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen. Lakóhelyváltozás alkalmával arra kérjük ugy helybeli, mint vidéki előfizetőinket, hogy régi lakóhelyüket is tudatni szivesked jenek.

UJDONSÁGOK.

— **A király ujéve.** A király — mint Bécsből jelentik — ma délután fogadta a főherczegek, azután a legtöbb udvari méltóságok ujévi üdvözletét. Este hat órakor családi ebéd volt, a melyen *Ferencz Ferdinánd* főherczeg és neje és a többi ott tartózkodó főherczeg és főherczegnő vett részt.

— **Két uj főrendiházi tag.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Rákosi* Jenőt és dr. *Chorin* Ferenczet élethossziglan a főrendiház tagjaivá nevezte ki. A kitüntetés, a mely a két kiváló férfiut érte, bizonyára őszinte örömet fog kelteni számtalan tisztelőik és barátaik körében. Azonban mélyebb jelentősége is van. Mert bár a hivatalos kitüntetésekről megvan a külön véleményünk, a főrendiházi tagság már olyan méltóság, a melyet a szellem bajnokai is megbecsülésnek vehetnek. Mindkét férfiu a szellem harczosainak sorából került ki. Rákosi Jenő az irodalom, Chorin Ferencz jogi téren szerzett maradandó érdemeket. Tevékenységük, munkálkodásuk sokkal ösmertebb, semhogy ez alkalomból hosszu méltatásra szorulnának. *Rákosi* Jenő egyik oszlopa, vezető férfia és sok tekintetben irányjelzője évtizedek óta az irodalomnak. Kezdvén pályáját szükös viszonyok közt, olyan munkaenergiával, a milyen kevésnek adatott, elsőrendü iróvá, publiczistává lett. A drámairásban iskolát alapitott, melynek számtalan hivője és követője támadt, ugy, hogy az ő iránya az irodalomban nevezetes állomást jelent. Megalapitotta a Népszinházat, a „Budapesti Hirlap“-ot; számtalan irót nevelt; számtalan tehetséget fedezett föl és szeretettel, lelkesedéssel szolgálta ezzel is az irodalom ügyét. Ma egyik legkiválóbb kambattansa az irodalomnak. *Chorin* Ferencz a jogtudományban és az aktiv politikában szerzett kiváló érdemeket. Mint Arad városának képviselője 1871-ben került először a képviselőházba s nagy tevékenységet fejtett ki a politikai élet terén. Tagja volt az igazságügyi- és elnöke a mentelmi bizottságnak. A Szokolay által szerkesztett „Törvényszéki Csarnok“-ban számtalan tudományos czikk jelent meg tollából a királyi ügyészségek szervezetéről, a bünvádi eljárásról stb., a melyek elsőrendü nevet biztositanak neki a jogtudomány terén. Egyike közéletünk legmarkánsabb, legtisztelettebb egyéniségeinek. Ily érdemekkel szemben a főrendiházi tagsággal való kitüntetés minden esetben jelentőssé és örvendetessé válik s mi a magunk részéről is kiszolgáltatjuk s tolmácsoljuk azt az elösmerést, a mely közéletünk e két kiválóságát méltán megilleti.

— **Az alamizsnáért.** Ebben a roppant metropolisban, a virágzó főváros zajos életében, fényes paloták és utczasorok közt kétségbeesett exisztencziák járnak-kelnek és küzdenek a mindennapi kenyérért. Koldusok raja jár házról-házra, a kik munkára képtelenek, vagy munkát nem találnak s a könyöradományra szorulnak. Karácsony és ujesztendő idején a jótékonyság rendesen nagyobb arányokat ölt a szokottnál s az idén is nagyobb arányokat öltött. A Károlyi-palotában minden ujév napján pénzadományokat osztogatnak a szegényeknek. Tudják ezt a főváros szegényei és seregestől állnak minden ujévkor már a kora reggeli órákban a palota kapuja előtt. Ma is száz meg száz koldus várta a kapu megnyitását. Meg is nyilt a kapu, de oly tolongás támadt, hogy az áradatot lehetetlen volt feltartóztatni. Hiába intették a kapuban álló emberek a türelmetleneket; hiába mondották, hogy mindenkire sor kerül. A tolongás veszedelmes arányokat öltött. Talán szerencsétlenség még sem támadt volna, ha egy öreg, tehetetlen asszony el nem esik a tolongásban. A körülállók mindent elkövettek, hogy kiszabaditsák kétségbeesett helyzetéből. De ők sem segithettek a bajon, mert a kivülről jövő nyomás nem engedte, ugy hogy a sok koldus hanyatt-homlok esett rá a szegény öreg asszonyra. Mikor nagysokára rendet lehetett teremteni és az asszony segitségére siettek, az már oly sérüléseket szenvedett, hogy haldokolva vitték el a palotából. Hiába! A szegénység és nyomor türelmetlen. Az adományokat e szomoru incziden után kiszolgáltatták.

— **Bartók Lajos temetéséről** a Petőfi-Társaság, a melynek alelnöke volt, a családdal együtt intézkedik. A társaság külön gyászjelentést adott ki, mely igy hangzik:

«A «Petőfi-Társaság» pótolhatatlan veszteségétől lesujtva, gyászbaborult szivvel jelenti, hogy érdemes és sok éven át buzgó alelnöke *Bartók Lajos* 1902 deczember 31-ikén reggel 7 órakor, munkás életének 52-ik évében, rövid szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemeit *1903 január 2-ikán délután 3 órakor fogják a róm. kath. egyház szertartásai szerint a kerepesi-uti halottasházban beszentelni és onnan hozzátartozói, barátai és tisztelői végső nyugvó helyére elkisérni.* Az elhunytat nem csupán Társaságunk gyászolja, hanem gyászolják mindazok, kik benne a mély érzelmü lirai költőt, a szép, jó és igaz lángoló szeretetétől áthatott drámairót, a nemzeti eszmék fáradhatatlan bajnokát ismerni és tisztelni tanulták.»

A társaság *Jókai* Mór elnökkel, esetleg *Vértesi* Arnold helyettes alelnökkel testületileg vesz részt a temetésen. A bucsuztató beszédet *Ábrányi* Emil mondja. Elhatározták, hogy a január 6-iki közgyülésen Bartók érdemeit Jókai Mór, akadályoztatása esetén Vértessy Arnold méltatja. A Nemzeti Szinház is külön jelentésben tudatja Bartók halálát, mint a drámabiráló bizottság tagjáét. Koporsójára koszorut helyez s a temetésen testületileg vesz részt. A haláleset alkalmából a szinházra tüzték a gyászlobogót. *Wlassics* miniszter az elhunyt költő unokaöcscséhez a következő részvéttáviratot intézte:

»Bartók Lajosnak a magyar irodalmi élet munkásai és barátai által mélyen fájlalt elhunyta alkalmából fogadja, kérem, részvétemnek kifejezését és tolmácsolja a megboldogult családja előtt is.

Wlassics Gyula.

— **Császár-idill.** A király-idillek és romantikus regények hirei a levegőben vannak. Mindennapra esik egy-egy szenzáczios király-idill. S ha azok a valóságban nincsenek, vagy nem történnek meg, segit a fantázia a dolgon és kigondol uj érdekes király-regényeket. Csak a fantázia szülöttjének vehetjük azt a hirt, melyekkel a «császár-idill« czim alatt egy franczia lap, a »Cri de Paris« kedveskedik olvasóinak. Ezuttal a *német* császárról van szó. Azt irja, hogy II. Vilmos német császár gyakorta lerándul *inkognitóban a franczia fővárosba, ahol egy szinésznő igyekszik elfelejtetni vele az uralkodással járó gondokat.* Az illető szinésznő neve az emlitett lap szerint *Sorel* Czeczilia s egy államilag szubvencionált párisi szinház tagja. Nem első eset, hogy Sorel Czeczilia nevét egy államfő nevével kapcsolatban emlegetik. Ugyanez a Sorel Czeczilia látta vendégeül Faure Felixet, közvetlenül a néhai elnök halála előtt. Nála lett rosszul a franczia köztársaság egykori elnöke s az ő lakásáról szállitották haza az Elyséebe, ahol aztán kiszenvedett. Érdekes, hogy a német császárról szóló pletykát egész komolyan elhiszik. Azóta, hogy a »Cri de Paris«-ban a hir megjelent, a szinésznő ugyancsak sok levelet kap franczia patriótáktól, akik kérve-kérik, hogy használja befolyását és szerezze vissza igy Elzászt és Lotharingiát.

— **Egy felköszöntőről.** *Torontálmegye* uj főispánjának installácziója óta — igy jelentik nekünk — élénk vitatkozás folyik egy pohárköszöntő felett, amelyet *Tallián* Béla, a Ház elnöke, mint megyebeli nagybirtokos és vezető ember mondott. A következőket irják erről:

Dellimanics Lajos dr. főispán liberális szellemü istallacziós beszédét a hivatalos banketten *Tallián* birálat alá vette s jellemzésül álljon itt egy részlet ebből a beszédből: »Sohasem hittem volna, hogy az *én megyém* határában bevonul a szocziálizmus és a demagogia szelleme, s hogy ott zsurnalizmus és *ennek felekezetei* izgatni fognak a nagy urak ellen. (Élénk ellenmondás: Nem igaz! Nem történt!) s te főispán akár fogsz engedni a nagyok és hatalmasok nyomásának, akár nem, a mint mai székfoglaló beszédedben kijelentetted, nem tudom, mi lesz akkor! Az a te dolgod, de kérdezlek mit fogsz csinálni te és a te tisztikarod, ha a nagy urak nem fognak támogatni! Lasd magad, mit csinálsz demagógiaiddal és szocziálistáiddal és zsurnalistáiddal s annak fajával!« Etc. etc. Kinosan hatott e beszéd. De a dolog pointja az ő alispánjelöltje, kiben bizik s kitől várja, hogy az ő általa furcsa módon föl köszöntött, de annak idején nem kivant főispán szabad, nemes és korszerü működésében bizonyos urak javára korlátozva legyen. Élénk visszhangra talált azonban Tallián Béla ellenében fölszólaló Dr. *Pap* Géza képviselő beszéde, a melyben hevesen és nagy lelkesedéssel támadva a házelnök beszédét, nem a nagy uraktól tette függővé a megye megujhodó közszellemét, hanem a közerkölcstől, a nemes szellemtől, a becsülettől és igazságosságtól.

— **Humberték.** Párisból jön a távirati hir, hogy Daurignac Emilt és Máriát valószinüleg szabadlábra fogják helyezni. Sőt valószinünek tartják azt is, hogy Humbert Frigyest szintén elbocsátják a vizsgálati fogságból. Az utóbbinak az egészsége egyébiránt erősen meg van rendülve. Humbertné eddig nem nevezett meg védőt. Bizonyára azért, mert több furfangja van, mint akármilyen franczia ügyvédnek. A szédelgő asszony kivánja, hogy egy irásszakértő-bizottság vizsgálja meg a Crawford-féle végrendeletnek azt a hü másolatát, amelyet annak idején a polgári biróság elé terjesztettek. Humbert Teréz ugyanis azt a felfogást vallja magaénak, hogy ő a végrendelet felhasználása miatt nem üldözhető, mert maga a csalási tény, a végrendelet hamisitása, már régen elévült, tehát az abból támadt cselekmények nem büntethetők, hogy ha az eredeti bünczelekmény büntetlen maradt. Ezt a felfogást több franczia jogász tekintély is a magáénak vallja.

— **Halálozás.** Schmidt Agoston bölcsészettudor, kegyes-tanitórendi áldozópap, főgymnasiumi rendes tanár, a budapesti math.-phys. tars. alelnöke, a m. kir. orsz. közoktatási tanács tagja, az orsz. középisk. tanáregyesület választmányi-, a k. m. term. tud., a magyar paedagogiai társ. s az erdélyi muzeum-egylet orvos-természettudományi szakosztályának rendes tagja ötvennyolcz éves korában Budapesten elhunyt. — Kirschhoffer Károly III. kerületi plébános, fővárosi bizottsági tag ma reggel meghalt: a temetés szombaton délután három órakor lesz.

— **Letartóztatott tolvajnők.** A rendőrség letartóztatta Singer Jakabné sz. Schmidl Katalin huszonkilencz éves szabónőt és Grosz Jakabné szül. Grosz Gizella negyvenöt éves varrónőket, a kik a divatáru-üzletekben, mialatt vásároltak, minden elemelhető dolgot elloptak. Tegnap a Király-utcza 57. sz. alatti üzletben tettenérték őket és átadták a rendőrségnek.

— **Időjárás.** Északnyugati, északkeleti és déli Európát depressziók boritják, a magas nyomás pedig délkeleten csaknem változatlan maradt. Európában az idő enyhe, hősülyedés az Alpesek között volt. Jelentékeny esők Olaszországban fordultak elő, egyébütt pedig csak szórványosan esett. Hazánkban — bár az éjjeli hőmérséklet kissé sülyedt — az idő enyhe jellegét megtartotta. Esők, amelyen délen ma reggel is tartanak, a délkeleti és délnyugati részek kivételével majdnem mindenütt voltak. Az ég tulnyomóan felhős és a szelek gyengék vagy mérsékeltek. Prognozis a következő 24 órára: Lényegtelen hőváltozással, változékony idő várható az ország déli részein még eső is.

Merénylet egy ügyvéd ellen.

— *Az elbocsájtott cseléd boszuja.* —

Ma, ujesztendő első napján, déli félegy órakor nagy esődületet okozott az Andrássy-uton egy cselédleány merénylete, a ki volt gazdáját, dr. *Freund* Lajos ügyvédet le akarta szurni. A derüs, szép téli napon tengernyi nép hullámzott a széles járdán s a sétálók között volt Freund ügyvéd is. Karonfogva, beszélgetve haladt feleségével és hat éves kis leányával az Andrássy-ut jobb oldalán.

Közben megállottak az egyik kereskedés előtt s mialatt gondtalanul szemlélték a kirakat tárgyait, egy cselédleány férkőzött az ügyvéd közelébe, a ki a köténye alatt egy harmincz czentiméter hosszu, széles pengéjü konyhakést rejtegetett. Abban a pillanatban tekintett véletlenül oldalt az ügyvéd, a mint a leány kirántotta a kést s feléje szurt.

— Mit akar Mari? — kiáltotta az ügyvéd s utánakapott a késnek.

— Meg akarom ölni!

Dr. Freund utánakapott a merénylő leány kezének. A szurást azonban már nem tudta kikerülni. A kés hegye fölhasitotta a bal arczát s jokb kezének két ujját megsebesitette. Mindez egy röpke szempillantás müve volt csupán. A járókelők gyorsan ártalmatlanná tették a veszedelmes leányt, a ki valósággal tombolt dühében, hogy terve nem sikerült.

— *Majd máskor jobban sikerül* — hajtogatta egyre.

Négyen is megragadták a leányt, mégis alig tudták fogva tartani. Rugott, harapott s mindent elkövetett, hogy kiszabadulhasson. Majd megérkeztek a rendőrök, a kik összekötözték s ugy vitték a főkapitányságra. Sipos Mária a neve, huszonötéves szakácsnő. Az év elején Freund ügyvédekhez állott szolgálatba, de mivel sürün voltak hiszterikus rohamai, szeptember 15-én elbocsájtották. Azóta a legnagyobb részben hely nélkül volt, mert ha valahová beállott is, onnan betegsége miatt nehány nap mulva elküldték. Freund ügyvédet kárhoztatta, hogy minden bajának és szomoruságának ő az oka. Többször föntis járt Freundék Váczi-körut 16. sz. lakásán, kérve, hogy fogadják vissza. Majd utóbb már fenyegetőzni is kezdett, de beszédét nem vették komolyan.

A merénylőt még a délután folyamán átszállitották az ügyészség fogházába. Freund ügyvéd sebesülése csak könnyebb természetü s néhány nap mulva föl fog gyógyulni.

TÁVIRATOK.

Delcassé beteg.

Páris, jan. 1. Delcassé külügyminiszter, aki néhány nap óta influenzában szenved, ma részt akart venni az Elysée palotában az ujévi fogadásokon, de kénytelen volt hazatérni, mert ismét rosszabbul érezte magát. A miniszter néhány napig a szobában marad, de az ügyeket vezetni fogja.

A szövetségesek.

Páris, jan. 1. Az évforduló alkalmából *Kuropatkin* tábornok, orosz hadügyminiszter *André* tábornok hadügyminiszterhez a saját nevében, valamint a hadügyminiszterium és az orosz hadsereg összes tisztjei nevében táviratot intézett, a melyben jókivánságait fejezi ki André tábornoknak és az egész franczia hadseregnek. André tábornok, hadügyminiszter távirati válaszában kifejezte a franczia hadsereg egész tisztikarának szerencsekivánatait orosz bajtársaiknak.

Castro engedett.

Washington, jan. 1. Hay államtitkár megkapta Castro válaszát arra a javaslatra, hogy a vitás kérdést a hágai békebiróság elé terjesszék. Castro elfogadja a javaslat általános elveit. A választ ma közlik Londonban, Berlinben és Rómában.

A bahmuti aknatüz.

Pétervár, jan. 1. Bahmuti jelentések szerint az Anna-aknában támadt tüznél 58 ember vesztette életét. Tizenegy embert megmentettek, miután hatvan órát töltöttek a bányában, huszonegyet pedig öt napi ottlét után.

A transzváli gyarmat budgetje.

Pretória, decz. 31. A transzváli gyarmat első költségvetése az 1903. junius 30-án végződő költségvetési esztendő bevételeit négy millió fontban, kiadásait pedig 3,702,755 fontban állapitja meg.

A kinai hadisarcz.

Peking, január 1. Minthogy Kina vonakodik a kártérítést az aranyvaluta alapján kifizetni, a követek, akik erről táviratilag jelentést tettek kormányaiknak, együttesen tanácskoznak a dologról és azon tanakodnak, hogy közös vagy azonos jegyzéket adnak át Kinának, a melyben arra utalnak, hogy a békejegyzőkönyv a kártérítésnek aranyban való fizetését rendeli, ha pedig Kina kötelezettségeinek nem tesz eleget, ennek komoly következményei lehetnek. A közös jegyzék főakadálya az Egyesült-Államok politikája.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Népszinház.** Ujév első napján két előadást tartottak a Népszinházban. Délután »A sárga csikó« került szinre, este pedig diadalmas utján tizedszer, teljesen zsufolt ház előtt a »Bob herczeg«. A nagysikerü operettet pénteken és szombaton is adják.

— **Az Operaház** értesiti a közönséget, hogy »Tristan és Isolde« holnapi előadása alkalmával a felvonások alatt a nézőtérre vezető ajtók zárva lesznek. Igy ajánlatos, ha a szinházlátogató közönség idejekorán foglalja el helyét.

— **A brezovácz hös.** Guthi és Rákosi háromfelvonásos bohózatának bemutatóját holnap, pénteken tartja meg a Vigszinház. A szerzőknek ez a negyedik darabja, a mely a Vigszinházban szinre kerül.

— **Liliomszál.** A Vigszinház bohózatos magyar tündérregéjének szombati előadásán Tehetős Pista szerepét Balassa Jenő fogja játszani. Vendrey Ferencz az előadáson uj kuplékat fog énekelni.

— **Ráthonyiné Maróthy Margit**, a Magyar Szinház ujonnan szerződött tagja a »Thérése Raquin«-ben, Zola nagyhirü drámájában fog ott először fellépni.

KÖZGAZDASÁG.

** **Értéktőzsde.** A *mai ünnepnapi magánforgalomban* rendkivül élénk üzlet mellett általános haussehangulat uralkodott. Köttetett: oszt. hitelrészvények 685.—690.—, magyar hitelbank 726.—729.50, magyar jelzálogbank 479.50—483.—, magyar leszámitoló bank 452.—453.50, rimamurányi vasmü 473.—475.—, osztrák-magyar államvasut 686.—690.—, budapesti közuti vasut 629.50—630.50, villamos városi vasut 322.—324.—, 4 százalékos magyar koronajáradék 98.15—98.25. Végül maradt: osztrák hitel 688.50.

** **A Foncière pesti biztositó-intézet**, a melynek tudvalevőleg nemcsak hazánkban, hanem annak határain tul is megérdemelt jó hirneve van, az összes általa müvelt biztositási ágazatokban a lefolyt évben is kielégitő eredményt ért el. Dijbevétele kivétel nélkül fokozódott. S minthogy a kárviszonyok a tavalyiakhoz képest szintén kedvezőbb arányt öltöttek, az üzleti összeredmény teljesen kedvezőnek mondható. Karöltve a fokozott dijbevétellel, ezen immár 1864. óta fennálló hazai intézetünk, a mely mint tudva van, a tüz-, élet-, baleset-, jég- és szállitmány-biztositási főágazatokon kivül az értékszállitási-, tükörüveg- és betörés-biztositásokkal is foglalkozik, megelégedéssel tapasztalja biztositott feleinek mindinkább növekvő számát. Különösen kedvező fejlődésnek örvend az intézet életbiztositási ágazata, a melynek biztositási összállománya ez idő szerint mintegy 67 millió korona tőke összeget képvisel. A tüzbiztositási ágazatban az ujonnan kiállitott kötvények száma csak magában a közvetlen (direkt) üzletben a 100 000-et meghaladta. Ezen ágazat uj dijbevétele a lefolyt évben circa 5 és fél millió, a későbbi években esedékes dijak összege pedig circa 20 millió koronát tesznek ki. A balesetbiztositási osztály, jobbadán egyénenkénti biztositásokból eredő fél millió korona bevételt ért el, mig a későbbi években esedékes dijállománya 2 6 millió koronára rug. Az intézet tartalékai a lefolyt évre vonatkozólag is jelentékenyen fognak gyarapodni és a kivétel nélkül óvadékképes minőségü értékpapirjainak árfolyamnyeresége az árfolyam tartalékalap javára fog forditt atni. Az intézet ez időszerint 70 fő-, és körülbelül 9000 állandó helyi ügynökkel rendelkezik.

** **A petróleumbányákba ölt milliók.** A romániai képviselőház most tárgyalja a költségvetést. Az általános vitához ma hosszabb beszédben hozzászólt Costinereu pénzügyminiszter s beszédében a többi közt azokról a milliókról is megemlékezett, melyeket idegen vállalkozók — sajnos köztük magyarok is — a romániai petróleumbányákba öltek. A román pénzügyminiszter nem éppen hizelgően nyilatkozott az idegen tőkéről. Beszédének erre vonatkozó része ugyanis, mint Bukarestből táviratozzák, igy szól:

A mi a petróleum kérdést illeti, ez a kivitel kérdése és ez csak nagy árumennyiségekkel és nagy pénzösszegekkel vihető keresztül. Ide tartozik a külföldi tőkék kérdése is. Erre vonatkozólag szomoru tapasztalatokat tettünk. Külföldi spekulánsok megtelepedtek országunkban, nem azért, hogy a petroleumbányákat kiaknázzák, hanem, hogy azokkal spekuláljanak és tulságos részvény és kötvény kibocsátások által ezeket üzérkedés tárgyává tegyék. Az eredmény az volt, hogy több mint 50 millió külföldi tőkét elnyeltek rossz vállalatok. A jövőben pontosan fogjuk ellenőrizni az uj kisérleteket, a melyek az ország jó hirnevének árthatnának. Ohajtjuk, hogy külföldi tőke jöjjön az országba, de csak olyan, a melyet becsületes munkára használnak fel. A kormány kötelessége e tőkéket támogatni és oltalmazni és másrészről az országot megvédeni a spekulánsoktól, a kik azt komprommittálják és megbecstelenitik.

** **A Tőzsde-segély egylet** végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott a Pesti Lloyd-társulat tanácstermében. A jegyző jelentése szerint az utóbbi napokban 30 rendes tag lépett az egyletbe, alapitványokat pedig tettek: Pollák H. fia 1000 kor., Guttmann és Wahl 1000 kor., Strasser és König 1500 kor., Fleischer Sándor 1500 kor., haraszti Jellinek Henrik 800 kor., Galitzenstein és Auer 600 kor. Az alapuló ülést január hó 6-án délelőtt tizenegy órakor tartják a tőzsde első emeleti disz-termében. Az alapszabályok értelmében a tőzsdetanács a következő tanácsokat delegálta az egylet választmányába: Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag, a tőzsde elnöke, Neumann Miksa a tőzsde alelnöke, Császár Jenő, Herzfeld Frigyes, Auer Róbert, Schöffer Bódog tőzsdetanácsosok.

** **A «Mercur» bécsi váltóüzlet részvénytársaság** és a bécsi Dutschka et Co cég közt letrejött ismert egyezmény, mint nekünk jelentik, ma lépett életbe. A Dutschka cég eddigi prokuristái: *Rosenbaum* Gusztáv és *Schaden* Pál ugyanebben a minőségben a Mercur czéghez lépnek át, s ugyan e cég régi két hivatalnokát: *Abeles* Vilmos és Kohn Miksa prokuristákká léptette elő.

() **Közuti vasutnak bevétel el.** A *budapesti közuti vaspálya* társaságnak 1902. évi deczemberben 533,582 K bevétele volt. Az összbevétel az 1902. évben 6,928,232 K volt az 1901. évben 6,847,382 K-ra rugott.

() **A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság** vonalain mult évi deczember havában összesen 254628 korona volt a bevétel. Az előző év ugyanezen hónapjánan a bevétel 248308 koronát tett. A mult 1902. évben az összes bevétel 3.041,967 koronára rugott, az előző évben elért 2 911,040 korona bevétellel szemben. A Ferencz József földalatti villamos vasuton 1902. év deczember havában 304489 szállitott személy után 48406 korona bevétel éretett el. A mult évi összes bevétel 3024125 szállitott személy után 483762 koronát tett ki.

* **Előléptetés és kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter a m. kir. földtani intézethez dr. Sehafarzik Ferencz bányatanácsosi czimmel felruházott osztálygeologust főgeologussá, Treitz Péter I. oszt. geologust osztálygeologussá, és Liffa Aurél II. oszt. geologust I. oszt. geologussá, Korbuly Mihály okleveles vegyészt a m. kir. állatélettani és takarmányozási kisérleti állomáshoz — ideiglenes minőségben — segéddé nevezte ki.

Az Egyetértés telefonszámai:
Szerkesztőség: 788.
Kiadóhivatal: 706.

Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban a hozzánk intézett tudakczódásokra készséggel felelünk.)

R. G. 1. Ha legkésőbb január 5-éig előfizet, teljesen ingyen kapja még január hónapban Eötvös Károlynak a tisza-eszlári vérvádról szóló munkáját. Bolti ára a munkának 12 korona lesz. 2. A legnagyobb magyar lap az *Egyetértés*. 3. Minden vasárnap van szines karrikatura, olykor hétköznapon is. 4. Csak azok, a kik egyenesen a kiadóhivatalnál fizetnek elő.

K. T. A kiadóhivatal csak nehány napig küldi a lapot a lejárat után. Ha tehát számot tart továbbra is az ujságra, sziveskedjék előfizetését holnap vagy holnapután megujitani

Tanár. *Pozsony.* Igen, megkapja az egész müvet.

Felelős szerkesztő:
Molnár Márton.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

1903. Péntek, január 2-án.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Tristan és Izolde.
Zenedráma 3 felvonásban. Irta: Wagner Richárd. Forditotta: Ábrányi Emil.
Személyek:
Tristan — Brozel F.
Marke — Szendrői
Izolde — Vasquezné
Kurwenál — Takáts
Pásztor — Gábor
Kezdete fél 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.
Bob herczeg.
Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irták: Martos Ferencz és Bakonyi Károly. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.
Személyek:
A királyné — Krecsányi S.
György — Fedák S.
Viktória herczegnő — Dóry M.
Lord Lancaster — Raskó
Pomponius — Kovács M.
Tom bátya — Szerdahelyi
Annie — Ledofszky G.
Plumpudding — Nyárai
Gipsy — Kiss M.
Pickwick — Németh
Kezdete 7 órakor.

URÁNIA.
A megváltás.
Kezdete ½ 8 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Halálos csönd.
Dráma 3 felv. Irta José Echegaray forditotta Huszár V.
Személyek:
Angustias — P. Márkus E.
Donna Mercedes — Helvey L.
Pura — Szacsvayné
Inés — T. Vizvári M.
Penna Negra — Gál
Raimundo — Mihályfi
Orellana — Dezső
Genaro — Pálfi
Don Rodrigo — Beregi
Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ
Niniss.
Énekes bohóság 3 fölvonásban. Irta: Hennequin és Millaud. Forditotta: Csepreghy Ferencz.
Személyek:
Korniszky gróf — Faragó Ö.
A grófnő — Pálmay I.
Gregoire — Szikl[illegible] K.
Anatol Beaupercil — R[illegible]
Desablette — [illegible]réth A.
Dupiton — [illegible] K.
Kezdete fél 8 órakor.

VIGSZINHÁZ.
A brezováczi hős.
Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irták: Guthi Soma és Rákosi Viktor.
Személyek:
Kristóf — Hegedüs Gy.
Blanka — Harasztby H.
Kaczár M. — Góth S.
Pepike — Szsrémy Z.
Granicsár — Balassa J.
Kleopátra — Nikó L.
Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM
Waldmann Imre igazgató.
Nagymező-utcza 17.
The 5 Lorrisons angol együttes
Belloni és Marietta dresszirozott kakadukkal.
Georg Hartmann büvész.
Les Arbras equilibristák.
Crifield és Parker amerikai excentrikusok.
Rosa de Orth sanszonett.
Luna asszony Lincke operettje.
Tarka szinpad Egy kellemetlen ember.
Uj! Uj! Kozmográf.
Ma 2 előadás.
A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek czigányzenekara hangversenyez.

Napirend.

Péntek, január 2.

Naptár, Péntek, január 2. Róm. kath. Makar, — prot. Abel. — Görög-orosz (deczember 20.) Ignácz, — Zsidó: Thebeth 3. — Nap kel 7 óra 33 p., nyugszik 4 óra 3 p, Hold kel: 9 óra 9 p. reggel, nyugszik 7 óra 54 p. este.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órától 5-ig.

A képviselőház elnöke fogad délelőtt 9—10 óráig.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése 4 órakor.

A *M. Történelmi társulat választmányi ülése* az Akadémiában 3 órakor.

A kátereform megoldására alakitott püspöki kar bizottságainak ülese 9 órakor a Mária kongregáció házában (Damjanich-u. 50.)

A lokomobil és cséplőgépkezelők tanfolyamának megnyitása a technológiai iparmuzeumban.

Nemzeti muzeum: Régiségtár nyitva 9—1 óráig.

Téli kiállitás a mücsarnokban nyitva 9—4 óráig. Belépődij 1 korona.

Téli kiállitás a N. Szalonban nyitva 9 órától este 8-ig. Belépő dij 50 fillér.

Téli kiállitás az iparművészeti muzeumban nyitva 9-től este 5-ig. Belépő dij nincs.

Országos képtár az Akadémiában, nyitva 9 órától 1-ig.

Technologiai iparmuzeum nyitva 9—1 óráig.

A M. N. Muzeum történeti és irodalom-történeti kiállitása a Széchenyi teremben megtekinthető 9—1 óráig dijtalanul, 2 óráig 50 krajczárért.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) nyitva [illegible] órától 1-ig.

Kereskedelmi muzeum (városligeti iparcsarnok) nyitva [illegible] órától 2-ig.

Szinházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház	Uránia
Szombat	Az álarczos bál	Monna Vanna	Liliomszál Abezováczi hős	Bob herczeg	Niniss	A megváltás
Vasárnap	Berlichingen Götz	A létért való küzdelem Monna Vanna	A doktor ur A brezováczi hős	Egy görbe nap Casanova	Niniss	

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban **Budapesten, V., Bálvány-utcza 6. sz.**

Mindenki
kereshet 500 koronát könnyen és tisztességesen, különös szakismeret és költség nélkül. Küldje be czimét, válaszbélyeggel, „U. 387" jelige alatt következő czimre: Annoncen Bureau der Union, Zürich Gotthardstrasse. (Zürichbe a levélporto 25 fillér.) 45255

?..!..?
Ön ideges!
Kedély-ingerek, izgató képzelmek és folytonos gondolkodás okozza álmatlanságát. Rendelje meg a „Lelki nyugalom" cz. könyvet álmatlanság, idegesség és önfertőzés gyógyitásáról. Lélektani módszerek üditő álom és nyugodt kedélyhangulat előidézésére; igen érdekes tanulmányok és üdvös tanácsok. Ára 3 kor. bérmentve.
WESEL JÓZSEF
5261 M. Fráta. (Erdély)
Prospektusért 30 fill. bélyegben.

Örökzöldem!

Szeretett drága Mausim Ismét egy év lezajlott felettünk; távol tőled elmerengek az elmultakon. Istenem - mikor ölelhetlek szivemhez, — puszizhatom édes ajkidat? Szóbelileg szeretnélek üdvözölni ujév reggelén, de hiába! Sorsom, végzetem még nem engedi, hogy egészen boldog legyek. Megnyugszom Istenem akaratában, küzdve és szenvedve tovább kinlodom sebzett szivemmel. De nem kezdem jajjal az ujévet. Boldogságot örömöt, nyugalmat óhajtok kivánni Édesemnek, hogy jövője elviselhetőbb s iránta mi drága szerelme a jövőben is őszinte, hü és odaadó legyen. Ne felejsd el egye len boldogságam a jövőben sem, hogy távol Tőled szenved egy őszinte sziv., melynek Te drágám mindene vagy. Szivem mélyéből ezerszer csókollak s boldog uj évet kivánok
1504. Józsefvárosi

Betöltendő állások
a legutóbb beérkezett hejelentések szerint minden szakmából teljes czimmel vannak közölve az »Országos Pályázati Közlöny« legujabb számában. Egyes szám 30 fillér. Kiadóhivatal Budapest Kos uth Lajos-u. 1. Előfizetés ¼ évre 4 kor. 4523

1500 vég
Homespun, Zibelin Cheviott, Kamgarn, 120 cm. széles báli divatszövetek stb. stb.
méterje most 48 krtól 1 frt 50 krig.
A karácsonyi vásárról visszamaradt Tennis flanel mtrje 13 kr. Csikos batiszt métrje 13.5 kr. Noppé Loden duplaszéles szövet mtrje 17 krajczár, fehér és szines franczia batiszt mtrje 24 kr. Női posztó, duplaszéles, minden szinben mtrje 29 kr.
A teljes raktár nagy mintagyüjteménye helyben és a vidékre ingyen és bérmentve küldetik.
WEINER MÁTYÁS
női divatáruháza
Budapest, VI., Andrássy-ut 3.
A czég kirakatában elragadó szépségü báli szövetek dus választékben kaphatók. 45344

Titkos betegségek
gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi ésmagánorvosi tapasztalat alapján
Dr. Kajdacsy
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist bőrbajokat, e gyengült férfierőt, idősebbeknél is Electro-massage vagy Psychrophor által. Önfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hát-gerinczbajt és minden női bajokat.
Rendel: 9 órától 4-ig és este 7—8-ig.
Budapesten, Kigyó-utcza 5. sz.
Klotild-palota (I. emelet)
Átjáró ház — Lift használat. 74011
Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik
Levél utján is biztos gyógyisiker.

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdacsai
(NEUSTEIN féle ERZSÉBET labdacsok).
E pilulák hasonló készitményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménynyel használtatván, gyengéden hashajtók, vertisztitásnál; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a
SZÉKSZORULÁS
a legtöbb betegsegek forrása ellen. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szivesen veszik.
Egy 15 pilu át tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 korona.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kerjük határozottan Neustein Fülöp hashajtó labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvenyileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót" és Neustein Fülöp gyógyszersz aláirá sal van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláirásunkkal vannak ellátva.
Neustein Fülöp
gyógyszertára a „Szent Lipót" hoz Bécs, I., Plankengasse 6. Főraktár Magyarország részére Török József gyógyszertara Budapest, VI., Király-utcza 12., és Andrássy-ut 26. 44717

Biztos gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint hugycső és hólyagbajok, hugycsőszükületek, vizelési zavarok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (Syphilis) az önfertőzés utóbajaiként fellépő idegbajok, koral férfierőelgyengülés, bármily bőrkiütések stb. nőknel fehérfolyás, méh bajok alapos gyors és gyökeres gyógyitása szigoruan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk.
Dr. Garai Antal
v. cs. és kir. osztály főorvos **országos hirü és legrégibb** 30 éve fenn álló rendelő intézetét
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. szám.
Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Ifült hugycső és hólyag bajok vizsgálata villamos hugyrsötükör segélyével Vidékiek levelekre kimeritő választ és szakszerü tanácsot nyernek, gyógyszerekről gondoskodva lesz. Titoktartás biztositva.
Nőknek külön váróterem.

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:
SZÁZ EV
A MAGYAR MŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBŐL.
Irta
SZANA TAMÁS.
285 szövegképpel és 30 műmelléklettel.
Ára diszkötésben 40 korona.
E diszmű 120 legjelesebb festészünk és szobrászunk életét és munkáit mutatja be.
Kapható a kiadótársulatnál BUDAPEST, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

Használt urasági BUTOROK,
perzsa szönyegek, • antik-képek,
garniturák, függönyök, csillárok, órák feltünő olcsó árban kapható az állandó
Butor-Kiállitásban
Budapest, Ujvilág-utcza 21.
Telefonszám 17—77.

Grammophon Budapesten
STERNBERG ÁRMIN és TESTVÉRE
cs. és kir. udv. hangszergyárában,
VII. Kerepesi-ut 36. szám.
Lemez és árjegyzék kivánatra dijtalan.
Viszontelárusitóknak megfelelő engedmény. 910

Magy. Kir. Államvasutak Bpest-balparti üzletvezetőség.
42679. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar kir. államvasutak budapest balparti üzletvezetősége az 1903 évre szükséges 1500m/3 egyméteres hosszuságu kemény hasábos tüzifa szállitására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1903. évi január hó 28-án déli 12 óráig az üzletvezetőség I. általános osztályahoz (VI. Teréz-körut 62. sz. I. em.) benyujtandók, a bánatpénz pedig január hó 27-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál befizetendő.

Az ajánlattételre vonatkozó egyéb határozmányok, illetve részletes pályázati hirdetmény az üzletvezetőség általános osztályának leltár beszerzési csoportjánál, valamint a többi üzletvezetőségeknél megtekinthetők. Az általános és a tüzifa szállitasra vonatkozó különleges feltételek pedig az igazgatóság nyomtatványtáránál megszergzhetők.

Budapest, 1902. deczember 2. 1592

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar Könyvtár
Szerkeszti RADÓ ANTAL
Kiadja: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése
Egy-egy szám ára 30 fillér.
Minden füzet egyenként kapható.
Teljes jegyzék minden könyvkereskedésben kapható.
Az eddig megjelent számok részletfizetésre is kaphatók.
A deczemberi számok a következők:
Verne. Utazás a föld körül 80 nap alatt. I—II. rész. A nagy regényiró legszenzácziósabb regénye Telekes Béla jeles forditásában. **311—314.**
Maeterlinck. Monna Vanna. Dráma 3 felvonásban. A szimbolista irodalom fejének legjellegzetesebb világhirű műve, Ábrányi Emil remek forditásában. **315.**
König D. Mathematikai mulatságok. I. sorozat. 41 ábrával. Szórakoztató, fejtörő olvasmány, a mely gyönyörködtetve nyujt képet a mathematika rejtelmeiről. Előszóval ellatta dr. Beke Manó egyet. tanár. **316.**
Megrendelhetők LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) CS. ÉS KIR. UDV. KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM. és minden könyvkereskedesben.

Gyengeségi állapotok
(impotentia)
ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. Mitzger Tivadar
hirneves hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét
Budapest, Teréz-körut 44., I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Az
ÖRÖK NAPTÁR
A naptárak között valósággal „különlegesség" s a maga nemében páratlan az „ÖRÖK NAPTÁR" a mely magában foglalja a Krisztus születésétől
egészen a 3301 évig terjedő időt.
Hogy melyik esztendőre melyik naptár való, azt minden utasitás nélkül mindenki nagyon könnyen megtalálhatja, mert az
„ÖRÖK NAPTÁR"-ban
a szerint a mint az évek hétfővel, keddel, szerdával s a hétnek más napjaival kezdődnek, hétféle naptár van. Mi következik mindebből? Az, hogy, aki az
„ÖRÖK NAPTÁRT"
megszerzi, annak a mig él, soha sem szükséges más naptárt vennie, de még a 77-ik unokája sem szorul ujabb naptárakra, mert az
„ÖRÖK NAPTÁR"
még 1401 esztendőre látja el őt s az utódjait kalendáriummal. A dolog nem tréfa s a legbiztosabb számitáson alapszik. Az
„ÖRÖK NAPTÁR"
megszerzése tehát már csak azért is érdekes, hogy a számok kérlelhetetlen következetességéről és örök igazságáról mindenki a saját szemeivel meggyőződhetik. Az
„ÖRÖK NAPTÁR"
különben, melyet Gárdonyi Géza szerkesztett, sok más tanulságos utbaigazitást is tartalmaz s kapható és megrendelhető a
Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban
Budapest, VI., Egyetem-utcza 4.
Ára 2 korona.

Nyomatott a kiadótulajdonos Magyar Ujságkiadó Részvény-Társaság körforgógépeih.